

PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ

TRANSFER TEHNOLOGIJE

VODIČ KROZ PROCES I DOBRE PRAKSE

SADRŽAJ

Predgovor	3
Faza istraživanja	5
Faza nastanka pronalaska	6
Faza prijave i evaluacije pronalaska	7
Faza zaštite intelektualne svojine.....	9
Faza komercijalizacije.....	11
Procena tržišnog potencijala	13
Prilog 1 - Obrazac za otkrivanje pronalaska.....	15
Prilog 2 - Objava pronalaska	16
Prilog 3 - Predlog za osnivanje spin-off kompanije	20
Prilog 4 - Predlog o zaštiti intelektualne svojine i savesnoj proceni	23
Prilog 5 - Odluka direktora	27
Prilog 6 - Sporazum između istraživača.....	28
Prilog 7 - Pravilnik o intelektualnoj svojini	30

PREDGOVOR

Vodič kroz proces transfera tehnologije sa primerima dobre prakse nastao je sa ciljem da istraživačima, kancelarijama za transfer tehnologije (KTT) i srodnim entitetima u okviru naučnoistraživačkih organizacija, menadžmentu tih organizacija, kao i partnerima iz privrede, pruži jasan i praktičan okvir za razumevanje i sprovođenje celokupnog procesa transfera tehnologije. Vodič obuhvata sve ključne korake - od istraživanja i nastanka pronalaska, preko njegove prijave i evaluacije, zaštite intelektualne svojine, do komercijalizacije - uz naglašenu ulogu kontinuirane procene tržišnog potencijala i analize tržišta u svim fazama procesa.

Tekst prikazuje svaku fazu kroz fokus, ključne ciljeve, korake i očekivane rezultate, uz preporuke zasnovane na domaćim i međunarodnim iskustvima. Poseban naglasak stavljen je na jasno razumevanje uloga svih aktera u procesu transfera tehnologije.

Vodič je zamišljen kao praktičan alat čija primena može pomoći istraživačima, KTT-ovima, NIO i partnerima iz privrede da lakše razumeju svaki korak procesa, pravilno raspodele uloge i odgovornosti, izbegnu česte greške i iskoriste dobre prakse.

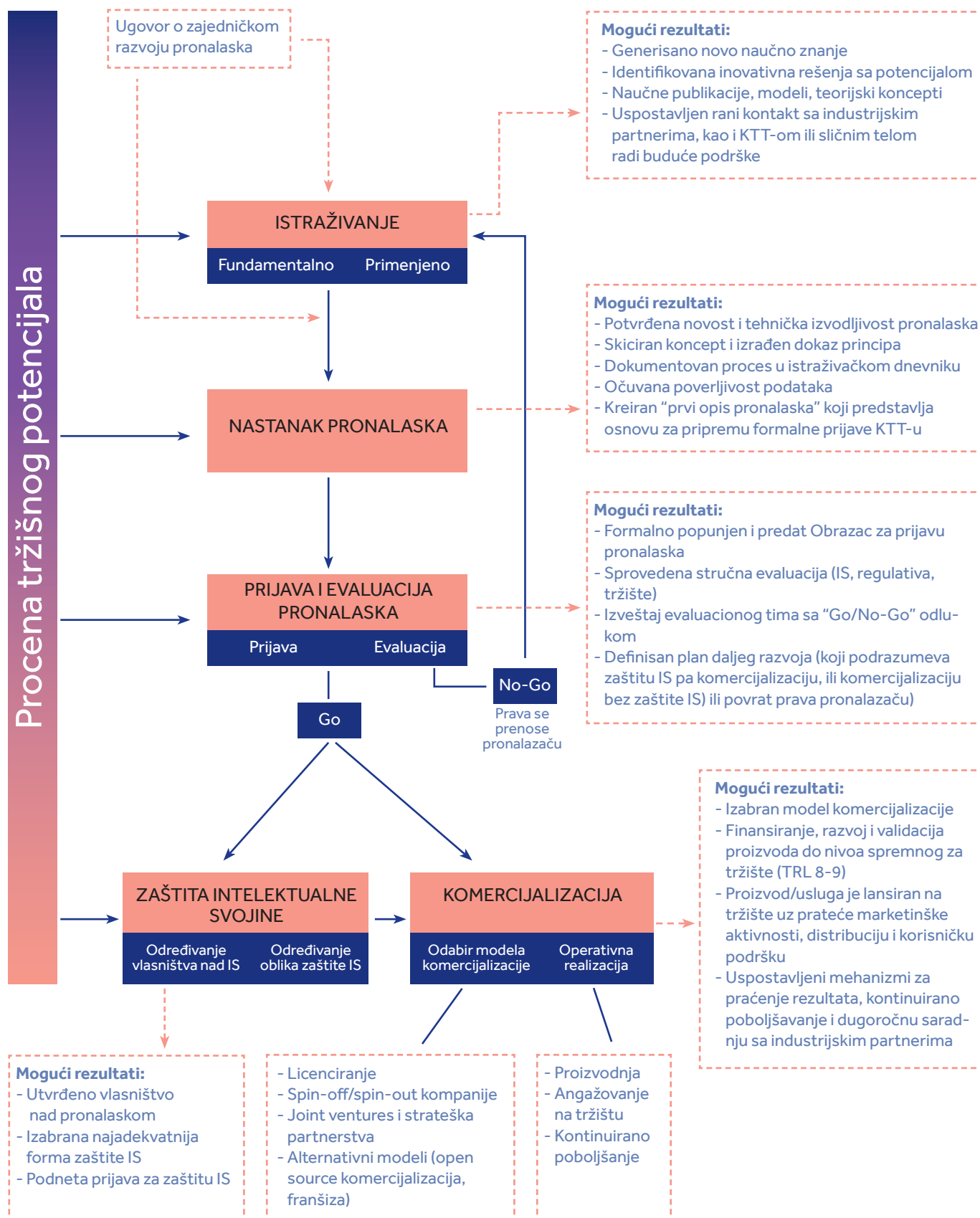
Vizija je da se u Srbiji razvije održiv i efikasan sistem transfera tehnologije, duboko ugrađen u praksu akademskih institucija, istraživača i privrede. Takav si-

stem povećao bi broj uspešnih inovacija na tržištu, poboljšao saradnju nauke i privrede i otvorio nove prilike za istraživače, preduzetnike i investitore, čime bi Srbija ojačala svoj položaj na globalnoj mapi inovativnih privreda. U tom kontekstu, ovaj Vodič ima za cilj da pruži jasan putokaz - od prve ideje do tržišno dostupnog proizvoda ili usluge - da podstakne saradnju nauke i privrede još u ranoj fazi razvoja ideje i da učini proces transfera tehnologije predvidljivijim, transparentnijim i uspešnijim.

Zahvalnost:

Autori izražavaju posebnu zahvalnost, dr Milici Dilparić sa Elektrotehničkog instituta Nikola Tesla, dr Oskaru Marku iz BioSense instituta, Danieli Zlatić Šutić i dr Nataši Milojević iz Zavoda za zaštitu intelektualne svojine, Mladanu Stojanoviću iz Fonda za inovacionu delatnost, prof. dr Goranu Stojanoviću sa Fakulteta tehničkih nauka, dr Valentini Janev sa Instituta Mihajlo Pupin, Iliji Radovanoviću sa Elektrotehničkog fakulteta i dr Ivici Dimkiću sa Biološkog fakulteta, koji su svojim dragocenim učešćem u konsultativnom procesu, konstruktivnim sugestijama i pažljivo formulisanim komentarima značajno doprinieli kvalitetu, jasnoći i primenljivosti ovog Vodiča.

Napomena (Disclaimer): Prikazani model procesa transfera tehnologije zasnovan je na sekvencijalnom pristupu sa povratnim spregama i kontinuiranim praćenjem tržišnih aspekata kroz sve faze procesa transfera. Ovakav pristup najprimenljiviji je na fizičke proizvode, tehnička rešenja i usluge zasnovane na zaštićenoj ili nezaštićenoj intelektualnoj svojini. U domenu digitalnih usluga, platformi i rešenja zasnovanih na veštačkoj inteligenciji, proces transfera tehnologije se odvija znatno fleksibilnije i dinamičnije - faze se mogu preplitati ili odvijati paralelno, a redosled aktivnosti zavisi od prirode inovacije i dinamike tržišta. Stoga, prikazani model treba posmatrati kao referentni okvir, a ne kao strogo propisan, linearni sled koraka. Za potrebe brzorastućih kompanija, startapa i digitalnih inovacija, prilagođavanje redosleda faza i iterativni pristup predstavljaju prikladniji način implementacije procesa transfera tehnologije.

FAZA ISTRAŽIVANJA

FOKUS:

Naučnoistraživački tim generiše nova znanja kroz fundamentalno istraživanje i testira njihovu praktičnu primenu kroz primenjena istraživanja.

KLJUČNI CILJ:

Stvaranje naučne osnove za razumevanje problema u relevantnoj oblasti i identifikaciju potencijalnih inovativnih rešenja koja mogu ući u narednu fazu nastanka pronalaska.

KRAJ FAZE:

Završava se kada istraživački tim identifikuje konkretno rešenje sa potencijalom za ulazak u narednu fazu nastanka pronalaska.

Ova faza je pretežno naučna i istraživačka: fokus je na generisanju znanja i ideja.

KORACI

1. Fundamentalno istraživanje

- Generisanje novih znanja i teorija bez nužne neposredne primene.
- Rezultati: naučne publikacije, modeli, teorijski koncepti.

2. Primenjeno istraživanje

- Korišćenje fundamentalnih znanja za rešavanje praktičnih problema.
- Identifikacija potencijalnih inovativnih rešenja koja imaju komercijalni potencijal.

REZULTAT FAZE:

Generisano novo naučno znanje.

Identifikovana inovativna rešenja sa potencijalom.

Uspostavljen rani kontakt sa industrijskim partnerima, kao i KTT-om ili sličnim telom radi buduće podrške.

PREPORUKA 1 – Rano uključivanje industrijskih partnera:

Već u fazi primenjenog istraživanja preporučuje se uključivanje industrijskih partnera što može značajno olakšati kasniji transfer tehnologije, jer se inovacija razvija u skladu sa tržišnim potrebama i već u ranoj fazi dobija praktičnu validaciju. Neke od koristi uključivanja industrije u fazi istraživanja su sledeće:

- **Usmeravanje istraživanja** – industrija može pomoći

da se definisani istraživački problemi prilagode realnim potrebama tržišta.

- **Pristup resursima** – partneri često obezbeđuju specijalizovanu opremu, materijale ili dodatno finansiranje.
- **Rana validacija** – industrija može testirati prototipe i dati povratne informacije.
- **Kraći put do komercijalizacije** – ako partner učestvuje od ranih faza, kasnije faze u procesu transfera tehnologije mogu biti brže i jednostavnije, jer je partner već „unutar” procesa.
- **Zajedničko istraživanje i razvoj između akademije i privrede** – kroz sponzorisanu istraživanje (sponsored research); kolaborativna istraživanja (collaborative research) ili ugovorna istraživanja (contract research). U ovu kategoriju spadaju i industrijski doktorati, kao specifičan oblik saradnje u kojem kompanija i univerzitet zajednički definišu istraživački problem, obezbeđuju finansiranje i resurse, dok doktorand istovremeno razvija akademsko znanje i rešava praktične potrebe privrede.

PREPORUKA 2 – Rana komunikacija sa Kancelarijom za transfer tehnologije (KTT) ili srodnim entitetom:

Istraživačima se preporučuje da već u ovoj fazi uspostave kontakt sa KTT-om. Rana komunikacija može sprečiti propuste u identifikaciji postojećih rešenja i koracima u zaštiti intelektualne svojine i ubrzati dalji razvoj pronalaska. Ako institucija nema KTT, istraživači se mogu obratiti entitetima koji su najbliži KTT po funkciji, poput centara/kancelarija za saradnju sa privredom (na nekim institucijama to su i kancelarije za međunarodnu saradnju), koje mogu pružiti podršku u zaštiti i daljem razvoju rezultata istraživanja.

PREPORUKA 3 – Pretraga patentne dokumentacije i baza intelektualne svojine u ranim fazama istraživanja

Pored analize dostupne naučne i stručne literature, preporučuje se i sistematska pretraga javno dostupnih baza patentne dokumentacije i drugih relevantnih baza intelektualne svojine. Ova aktivnost omogućava: identifikaciju stanja tehnike - postojećih rešenja koja već adresiraju problem koji istraživanje nastoji da reši; prepoznavanje mogućnosti za inovaciju i generisanje novih istraživačkih ideja na osnovu uočenih praznina i trendova; ranu procenu novosti i potencijala zaštite rezultata istraživanja. Na taj način, istraživački proces se usmerava ka razvoju originalnih i primenljivih rezultata, čime se povećava verovatnoća uspešnog transfera tehnologije u kasnijim fazama.

FAZA NASTANKA PRONALASKA

FOKUS:

Interna validacija u okviru istraživačkog tima - istraživački tim proverava novinu ideje, izrađuje dokaz principa/koncepta, dokumentuje sve rezultate u istraživački dnevnik i čuva poverljivost podataka.

KLJUČNI CILJ:

Potvrditi da pronalazak predstavlja novost i da je tehnički izvodljiv, čime se priprema osnova za formalnu prijavu KTT-u.

KRAJ FAZE:

Završava se u trenutku kada tim ima dovoljno podataka za popunjavanje dokumenta Obrazac za otkrivanje pronalaska – Invention/Innovation Disclosure Form (IDF) i zvaničnu prijavu KTT-u u narednoj fazi.

Ova faza je interna: tim radi samostalno i vodi potpunu evidenciju svojih aktivnosti i rezultata.

KORACI:

1. Provera novosti i izvora

- Tim istražuje literaturu i baze патената sa ciljem da potvrdi da pronalazak donosi novu vrednost. Poželjno je uspostaviti saradnju sa Zavodom za intelektualnu svojinu, koji na osnovu opisa tehničkog rešenja i ključnih reči može izraditi izveštaj o pretraživanju sa listom dokumenata u kojima su opisana određena tehnička rešenja u definisanoj oblasti tehnike.

2. Definisanje koncepta

- Tim izrađuje skicu konceptualnog rešenja i vrši precizno definisanje tehničkog problema koji pronalazak rešava.

3. Dokaz principa (Proof of Principle)

- Tim izrađuje dokaz principa (prototip/ eksperiment), kako bi pokazao da osnovni naučni/tehnički princip zaista funkcioniše. Dokaz principa ne mora biti funkcionalan proizvod, već minimalna potvrda da pretpostavka na kojoj se pronalazak zasniva stoji.

4. Dokaz koncepta (Proof of Concept)

- Tim može izraditi ograničeni funkcionalni prototip ili eksperimentalno rešenje koje pokazuje da koncept može da funkcioniše u praksi, makar u malom

obimu ili kontrolisanom okruženju kako bi uverio sebe/KTT da je pronalazak primenljiv, ne samo teorijski moguć.

5. Dokumentovanje u laboratorijskom/ istraživačkom dnevniku

- Tim izrađuje Laboratorijski/ istraživački dnevnik u koji unosi sve autore, datume, izvore finansiranja dotadašnjih istraživanja i ključne rezultate.
- Ovakva evidencija predstavlja dokaz o autorstvu i kontinuitetu istraživanja.

6. Priprema za prijavu KTT-u

- Tim kreira interni „prvi opis pronalaska“ koji će biti osnova za popunjavanje dokumenta **Invention/Innovation Disclosure Form (IDF)** u narednoj fazi.

REZULTAT FAZE:

Potvrđena novost i tehnička izvodljivost pronalaska.

Skiciran koncept i izrađen dokaz principa.

Dokumentovan proces u istraživačkom dnevniku.

Očuvana poverljivost podataka.

Kreiran „prvi opis pronalaska“ koji predstavlja osnovu za pripremu formalne prijave KTT-u.

*PREPORUKA 1 – Vođenje istraživačkog dnevnika

Vođenje urednog istraživačkog dnevnika (sa datumima, autorima i potpisima svedoka) od velike je važnosti za dokazivanje autorstva i kasniju zaštitu intelektualne svojine. Preporučuje se potpisivanje i periodična overa od strane kolega/svedoka.

*PREPORUKA 2 – Ugovor o saradnji u slučaju da više institucija radi na razvoju pronalaska

U slučaju saradnje više institucija (timova iz različitih organizacija – više NIO ili partnera iz privrede) na razvoju pronalaska, potrebno je definisati Ugovor o saradnji na zajedničkom razvoju pronalaska kojim se uređuju uslovi saradnje, uključujući vlasništvo nad intelektualnom svojinom, alokaciju doprinosa, čuvanje poverljivosti i zabranu obelodanjivanja. Ovim ugovorom se jasno definišu prava i odgovornosti u vezi sa intelektualnom svojinom. Ovaj ugovor je preporučljivo zaključiti pre početka bilo kakvog rada na pronalasku ili istraživačkom projektu, kako bi se jasno definisala prava i obaveze u vezi sa vlasništvom nad intelektualnom svojinom, uključujući i „background“ i „foreground“ znanja i rezultate koje svaki partner unosi ili razvija tokom saradnje. Na taj način obezbeđuje se transparentna podela vlasništva, odgovornosti i prihoda od komercijalizacije. U ranim fazama, pre potpisivanja ugovora o saradnji,

odnosi se mogu privremeno urediti pismom o namjerama, sporazumom o budućoj saradnji ili sličnim dokumentima.

Primer Sporazuma o uređenju međusobnih odnosa u vezi sa pronalaskom

*PREPORUKA 3 – Očuvanje poverljivosti informacija

Svi podaci se u ovoj fazi tretiraju kao poverljivi. Zabranjeno je da ih tim javno objavljuje pre prijave pronalaska KTT-u i njegove zaštite. Po potrebi treba izraditi dokument Non-Disclosure Agreement (NDA). Čuvanje poverljivosti podataka je važno od početka - u vidu posebno treba imati poverljivost podataka još od ranih publikacija. Baš zbog ovoga od starta istraživači treba dobro da budu upoznati sa literaturom i prostorom za nov IP. Posebno bi trebalo definisati, ukoliko nije predviđeno na drugi način, proceduru u NDA i za potrebe diseminacije rezultata. Ceo tim i KTT se mora saglasiti o trenutku kada je to moguće činiti, vodeći računa o trenutku kada se sprovodi zaštita, kao i o obimu informacija koje se objavljuju pre sprovođenja postupka zaštite kako se ne bi objavom osporila novost kasnije prijave i na taj način uticalo na novost pronalaska. Naročito kada su u pitanju kolaborativna istraživanja ili naučna istraživanja u okviru EU projekata.

*PREPORUKA 4 – Saglasnost među autorima o doprinosima i raspodeli koristi

Istraživački tim treba što ranije da postigne pisanu saglasnost o doprinosu svakog člana u nastanku pronalaska. Ovaj dogovor obuhvata:

- procenu individualnog doprinosa članova tima (npr. u procentima),
- načela podele potencijalne dobiti od komercijalizacije pronalaska,
- potpisivanje zajedničke izjave ili internog dokumenta koji se kasnije dostavlja KTT-u.

Rana i transparentna saglasnost među autorima smanjuje rizik od nesporazuma i sporova u kasnijim fazama zaštite i komercijalizacije.

FAZA PRIJAVE I EVALUACIJE PRONALASKA

FOKUS:

Istraživački tim formalno prijavljuje pronalazak KTT-u putem Obrasca za prijavu/otkrivanje pronalaska. KTT preuzima odgovornost i sprovodi stručnu evaluaciju novosti, mogućnosti zaštite i tržišnog potencijala. Evaluacija uključuje poređenje sa postojećom intelektualnom svojinom, kao i sa konvencionalnim tehnologijama i konkurentskim rešenjima na tržištu.

Primeri Obrasca za prijavu pronalaska (Invention/innovation Disclosure Form - IDF):

Primer 1, Primer 2.

KLJUČNI CILJ:

Doneti odluku da li pronalazak ima vrednost za dalje ulaganje u razvoj i zaštitu intelektualne svojine.

KRAJ FAZE:

Završava se izradom i potpisom zvaničnog evaluacionog izveštaja od strane KTT-a i direktora institucije, uz odluku o nastavku postupka (go) ili prekidu postupka (no-go). Tokom ove faze KTT vrši savesnu procenu pronalaska – izrađuje dokument Invention Disclose Document (IDD) koji pomaže u daljoj evaluaciji.

Primeri savesne procene – Invention Disclose Document (IDD): Primer sadržaja IDD1, Primer IDD2.

Ova faza je institucionalna: inovacija prelazi iz domena istraživačkog tima u formalne procese KTT-a. Uloga istraživača se u ovoj fazi svodi na dostavljanje relevantnih informacija i učešće u dijalogu, dok KTT vodi proces evaluacije.

*VAŽNO – Obaveštenje KTT pre objave:

Pre nego što se pronalazak prezentuje kroz publikacije, postere, konferencije, saopštenja za štampu ili druge oblike komunikacije, neophodno je obavestiti KTT i podneti Obrazac za otkrivanje/prijavu pronalaska (IDF). Ovaj obrazac predstavlja osnovu za pokretanje postupka zaštite, ali sam po sebi ne obezbeđuje zaštitu intelektualne svojine. Objavljivanje ili prezen-

tacija rezultata i pronalazaka bez prethodnog pokretanja postupka zaštite može ozbiljno ugroziti njihov potencijal za patentnu zaštitu i kasniju komercijalizaciju. Zbog toga je važno da istraživački tim obavesti KTT o bilo kojoj planiranoj ili već obavljenoj javnoj prezentaciji pronalaska (predavanje, poster, rezime, veb opis, istraživački predlog, doktorska disertacija/master teza, publikacija i dr.). Sve publikacije i javne nastupe potrebno je pažljivo uskladiti sa procesom zaštite intelektualne svojine.

***VAŽNO – Predmet IDF-a:**

Predmet obrasca za prijavu pronalaska mogu biti bilo koji rezultati istraživanja sa potencijalom za komercijalizaciju koji mogu zahtevati bilo koji oblik zaštite. To uključuje, na primer: nove lekove, protokole, modifikovane životinje ili nove molekule, uređaje ili aparate, metode ili procese, softvere ili algoritme, biomarkere, nove materijale, dijagnostičke alate, inovativne tretmane ili terapije, genetske modifikacije, sisteme ili platforme, nove načine primene postojećih tehnologija i slično.

Identifikovati i know-how i poslovne tajne koje nisu neophodne u postupcima zaštite npr. pronalazaka, a mogu biti komplementarne formalnim pravima intelektualne svojine u komercijalnim pregovorima.

KORACI:

1. Popunjavanje Obrasca za otkrivanje pronalaska (Invention/Innovation Disclosure Form - IDF)

- Istraživački tim unosi osnovne podatke o pronalazcima, opis i inovativnost pronalaska, resurse i plan razvoja.
- IDF sadrži i izjavu o tačnosti podataka.
- Dokument se tretira kao poverljiv.
- Istraživački tim se, u slučaju potrebe, može obratiti KTT-u ili srodnom entitetu za pomoć prilikom popunjavanja obrasca.

2. Predaja IDF-a KTT-u

- Popunjeni IDF se dostavlja kancelariji za transfer tehnologije što formalno pokreće proces evaluacije pronalaska.

3. Preliminarna analiza (Screening)

- Provera patentne čistoće (provera novosti, izbegavanje konflikta sa postojećim patentima).
- Identifikacija regulatornih barijera (npr. zakonski i administrativni zahtevi, dozvole i standardi koje pronalazak mora ispuniti pre plasmana na tržište - poput regulatornih odobrenja u oblasti zdravstva, prehrambene industrije, energetike, zaštite poda-

taka, zaštite životne sredine i dr.).

- Preliminarna procena tržišnog potencijala i veličine ciljnog tržišta.
- Ispitivanje usklađenosti sa strateškom orijentacijom institucije u okviru koje se razvija pronalazak.
- Cilj je da se brzo ustanovi da li pronalazak ima potencijal za komercijalizaciju.
- Ovom prilikom KTT izrađuje dokument Invention Disclose Document (IDD) – savesnu procenu prijavljenog pronalaska.

4. Evaluacija pronalaska (Invention Assessment)

- Preliminarni pregled – analiza na postojanje novosti, konkurentskih tehnologija, povezanosti sa srodnom intelektualnom svojinom, potrebnog vremena i resursa za razvoj i implementaciju na tržištu.
- Procena intelektualne svojine – početna analiza i procena KTT-a se može vršiti i uz konsultaciju sa Zavodom za intelektualnu svojinu i/ili zastupnicima za prava intelektualne svojine/advokatskim kancelarijama. U Srbiji, naučno-istraživačke organizacije koje ispunjavaju uslove prema članu 18 Zakona o republičkim administrativnim taksama oslobođene su od plaćanja taksi pred Zavodom za intelektualnu svojinu za informativne usluge i pravne postupke, dok se za podnošenje prijave patenata ili drugih oblika pravne zaštite preporučuje angažovanje zastupnika/ advokatskih kancelarija specijalizovanih za prava intelektualne svojine. U procenu treba uključiti i analizu trajanja konkurentске prednosti – potrebno je odrediti da li vredi ulagati u zaštitu IS ako će tržište brzo evoluirati.
- Procena komercijalnog potencijala - tržišna analiza (od strane KTT koristeći dostupne platforme i izveštaje, specijalizovani kadar za analizu tržišta i razvoj poslovanja i/ili kroz kontakte sa industrijom) kako bi se utvrdilo postoji li potreba na tržištu za tom inovacijom, kao i prilika za dalji komercijalni razvoj.

- KTT u definisanom roku dostavlja izveštaj evaluacije pronalaska. Ovo radi KTT sam ili u saradnji sa stručnjacima sa kojima se potpisuje NDA. Stručnjaci u evaluacionom timu treba da pokrivaju oblasti intelektualne svojine, regulative i tržišta kako bi se obezbedila multidisciplinarna evaluacija pronalaska.

5. Izrada izveštaja i odluka („Go / No-Go“)

- KTT priprema izveštaj sa preporukama.
- Direktor institucije potpisuje izveštaj i donosi odluku (**Primer**):

- o „Go“ - kreće zaštita intelektualne svojine i pravi se plan razvoja (budžeta, rokova i komercijalne putanje) ili se kreće sa procesom komercijalizacije u slučaju da se proceni da na tržištu postoji prostor, ali nema potrebe da se pronalazak štiti;
- o „No-Go“ - postupak se arhivira, a prava se mogu preneti pronalazaču uz preporuke za doradu pronalaska ili kasniju prijavu.

REZULTAT FAZE:

Formalno popunjen i predat IDF.

Sprovedena stručna evaluacija (IS, regulativa, tržište). Izveštaj evaluacionog tima sa „Go/No-Go“ odlukom direktora.

Definisana plan daljeg razvoja (koji podrazumeva zaštitu IS pa komercijalizaciju ili komercijalizaciju bez zaštite IS) ili povrat prava pronalazaču.

*PREPORUKA 1 – Uloga istraživača

Uloga istraživača u ovoj fazi svodi se na dostavljanje informacija i učešće u dijalogu. Sve aktivnosti evaluacije treba da vodi KTT, kako bi se obezbedila profesionalna i objektivna procena. U slučaju da još uvek nema entiteta kom bi se obratio u okviru institucije, poželjno je da istraživački tim samostalno krene sa koracima evaluacije pronalaska. U slučaju da je u ovoj fazi uključen industrijski partner, KTT preuzima ulogu posrednika i obezbeđuje poverljivu i objektivnu procenu pronalaska. Sve razmene informacija moraju biti pokrivene NDA ugovorom, a partner može doprineti tržišnoj validaciji.

*PREPORUKA 2 – Poređenje sa tržišnim rešenjima

Evaluacija mora uključiti upoređivanje pronalaska sa konvencionalnim tehnologijama i postojećom konkurencijom, radi realne procene tržišne vrednosti i inovativnosti.

*PREPORUKA 3 – Primer dobre prakse

Institut „Nikola Tesla“ koristi rangiranje i pitch prezentacije pred menadžmentom kada se prijavi više projekata:

- Projekti se boduju i rangiraju prema strateškom značaju;
- Ako se ustanovi da neki pronalazak nije od strateškog značaja za komercijalizaciju i zaštitu, sva prava se vraćaju pronalazačima, dok institut zadržava određeni procenat od eventualne buduće komercijalizacije, jer je pronalazak/rešenje nastalo korišćenjem resursa institucije.

*PREPORUKA 4 – Pravilnik o intelektualnoj svojini

Svaka naučnoistraživačka organizacija, visokoškolska ustanova ili drugi akter u sistemu istraživanja i inovacija treba da ima jasno definisan i usvojen pravilnik o intelektualnoj svojini koji uređuje:

- vlasništvo nad rezultatima istraživanja nastalim u okviru radnog odnosa, projekata ili saradnje sa eksternim partnerima;
- postupak identifikacije, prijave i zaštite pronalazaka;
- način raspodele prihoda od komercijalizacije između istraživača, organizacije i eventualnih partnera;
- obaveze u vezi sa poverljivošću, objavljivanjem i upravljanjem rezultatima istraživanja;
- ulogu i odgovornost kancelarije za transfer tehnologije (KTT) u sprovođenju pravilnika i podršci istraživačima.

Primer dobre prakse: Pravilnik o intelektualnoj svojini Instituta Nikola Tesla

FAZA ZAŠTITE INTELEKTUALNE SVOJINE

FOKUS:

Kancelarija za transfer tehnologije, u saradnji sa istraživačima i pravnim stručnjacima, analizira da li pronalazak ispunjava kriterijume za zaštitu intelektualne svojine (novost, inventivnost, industrijska primenljivost) i bira najprikladniji oblik zaštite.

KLJUČNI CILJ:

Doneti odluku o obliku zaštite IS i proceduralno zaštititi pronalazak kako bi se obezbedilo očuvanje prava institucije i pronalazača.

KRAJ FAZE:

Završava se formalnim podnošenjem prijave za patent ili drugi oblik zaštite intelektualne svojine. KTT obično preuzima koordinaciju procesa, a istraživači su dostupni KTT-u za eventualna dodatna tehnička pojašnjenja i dopune. Podnošenjem prijave stiče se prioritetni datum i započinje postupak pravne zaštite za izabrani model intelektualne svojine, dok puna isključiva prava nastupaju tek nakon što nadležni organ donese odluku o priznavanju/registraciji prava.

Ova faza je institucionalna i pravno-regulatorna: istraživački tim više nije nosilac procesa, već učestvuje kao partner KTT-u i pravnim zastupnicima. Dakle, proces vodi KTT, istraživači učestvuju kao tehnički saradnici, a menadžment institucije donosi ključne strateške odluke.

***NAPOMENA: Značaj zaštite IS**

Zaštita intelektualne svojine je važna jer obezbeđuje pravnu osnovu da se inovacija koristi i komercijalizuje, štiti interese istraživača i institucije, sprečava neovlašćeno kopiranje i daje pregovaračku snagu u saradnji sa industrijom i investitorima.

KORACI:

1. Određivanje vlasništva nad pronalaskom

- Na osnovu internog pravilnika NIO i ugovora o saradnji/sponzorisanim istraživanjima.
- U slučaju više institucija ili industrijskih partnera - zaključuje se ugovor o vlasništvu i podeli prava.

2. Analiza patentabilnosti i mogućnosti drugih oblika zaštite

- Pronalazači u saradnji sa KTT-om i uz pomoć stručnjaka za patente, proveravaju da li pronalazak ispunjava uslove za zaštitu, kao što su novost, inventivnost i industrijska primenljivost. Zavod za intelektualnu svojinu može uz dostavljen detaljan opis pronalaska i patentne zahteve, izvršiti procenu patentabilnosti i pružiti pisano mišljenje o tome da li tehničko rešenje ispunjava sve uslove patentabilnosti tj. novost, inventivnost i industrijsku primenljivost.
- KTT uz stručnu konsultaciju sa Zavodom za intelektualnu svojinu o mogućnostima zaštite različitih prava IS za predmetni rezultat istraživanja ili pronalazak, procenjuje relevantnost zaštite patentom, autorskim pravom, žigom, industrijskim dizajnom, poslovnom tajnom ili drugim oblikom zaštite.
- Stručnjaci za patente u KTT rade detaljnu pretragu prethodno objavljenih radova i postojećih patentnih dokumenata (prior art search) ili podnose zahtev za pretraživanje Zavodu za intelektualnu svojinu uz što je moguće detaljniji opis pronalaska i naznačenje novosti u formi patentnih zahteva. U ovom koraku istraživački tim daje tehničke informacije i ključne pojmove za pretragu.

3. Odluka o zaštiti

- Direktor institucije ili drugi ovlašćeni organ formalno donosi odluku o pokretanju postupka.
- KTT koordinira proces zaštite IS sa timom istraži-

vača i/ili zastupnikom/advokatskim kancelarijama, a Zavod za intelektualnu svojinu može pružiti obuke i/ili konsultacije o postupku i neophodnim koracima pre podnošenja prijave za zaštitu intelektualne svojine. Zavod za IS ne koordinira postupak zaštite kada se pokrene postupak podnošenjem prijave.

4. Podnošenje prijave za zaštitu

- Izbor oblika IS zavisi od prirode invencije i tržišne strategije.
- U skladu sa strategijom izabрати adekvatno pravo, za pronalaskе koji predstavljaju tehnička rešenja preporuka je zaštita patentom, a alternativno, kao komplementarna ili kao osnovna prava ako predmet zaštite ispunjava uslove propisane zakonima za svako relevantno pravo intelektualne svojine mogu biti i autorsko pravo, žig, poslovna tajna ili industrijski dizajn, a rezultati istraživanja mogu se čuvati i kao poslovna tajna ili know-how uz preduzimanje koraka za zaštitu poverljivosti.

REZULTAT FAZE:

Ukoliko se nakon evaluacije KTT odluči sprovođenje zaštite nekim od prava IS ili na drugi način:

- Utvrđeno vlasništvo nad pronalaskom ili drugim rezultatom istraživanja.
- Izabrana relevantna forma zaštite.
- Podneta prijava za patent ili drugi oblik zaštite intelektualne svojine.
- Odluka o pokretanju postupka međunarodne zaštite u skladu sa strateškim ciljem komercijalizacije u rokovima propisanim zakonima i međunarodnim ugovorima u oblasti intelektualne svojine.
- Odluka o čuvanju rezultata istraživanja ili njegovog dela kao poslovna tajna ili know-how u skladu sa strategijom komercijalizacije.
- Pravna sigurnost istraživača i institucije u slučaju povrede prava.

***PREPORUKA 1 – Jasna regulacija vlasništva**

Svi odnosi između institucija i partnera i među istraživačima moraju biti regulisani pre prijave zaštite kroz ugovore o vlasništvu i podeli prava, kako bi se izbegli sporovi tokom komercijalizacije. Ukoliko je u fazu zaštite uključen industrijski partner, proces se sprovodi u koordinaciji sa partnerom, ali institucija zadržava formalno vlasništvo i kontrolu nad postupkom zaštite, osim ako drugačije nije uređeno ugovorom o zajedničkom razvoju ili sponzorisanim istraživanjem. Partner može pružiti tehničku ili finansijsku podršku prilikom podnošenja prijave, ali sve razmene informacija i dokumentacije moraju biti pokrivene ugovorom

o poverljivosti (NDA), a prava nad novonastalom intelektualnom svojinom uređuju se ugovorom o saradnji ili zajedničkom vlasništvu.

***PREPORUKA 2 – Pravna sigurnost kroz NDA/MTA/DTA (očuvanje poverljivosti podataka)**

Bez obzira na nivo poverenja sa partnerima, investitorima, industrijom, razmena podataka i materijala mora biti pokrivena standardnim ugovorima, jer je to jedini način da se sačuva patentabilnost i obezbedi buduća komercijalna vrednost. Svi razgovori sa partnerima, investitorima ili industrijom se vode isključivo pod NDA (Non-Disclosure Agreement). Ako se dele materijali ili podaci: obavezni su MTA (Material Transfer Agreement) ili DTA (Data Transfer Agreement).

***PREPORUKA 3 – Strateški pristup trajanju zaštite**

Prilikom izbora tipa zaštite potrebno je pažljivo razmotriti vreme potrebno za razvoj proizvoda, dobijanje regulatornih odobrenja i izlazak na tržište. Ako se prijava patenta podnese preuranjeno, „odbrojavanje“ perioda zaštite (najčešće 20 godina od datuma prijave) počinje dok proizvod još uvek nije spreman za komercijalizaciju. To može značiti da se veći deo trajanja patenta potroši u fazama istraživanja, testiranja i odobravanja, umesto u periodu aktivne prodaje. Zbog toga se preporučuje da se patentna prijava podnese u trenutku kada je tehničko rešenje dovoljno razvijeno da zadovolji kriterijume patentibilnosti, ali ne pre nego što postoji realan plan i okvirni vremenski horizont za komercijalizaciju.

U oblastima sa dugim razvojnim ciklusima (npr. farmacija, biotehnologija, energetika) to je posebno važno, dok se kod digitalnih i softverskih rešenja, gde je razvojni ciklus kraći, prijava može podneti ranije.

***PREPORUKA 4 – Ispitati razlog zaštite IS i razmotriti strategiju eksploatacije**

Pre pokretanja postupka zaštite intelektualne svojine potrebno je jasno utvrditi zašto se zaštita sprovodi i prilagoditi izbor oblika zaštite tom cilju. Istraživači treba da razjasne da li je krajnji cilj zaštite publikacija, saradnja sa industrijom ili komercijalizacija.

Ako je cilj primarno komercijalizacija, treba imati u vidu da je patentna zaštita dugotrajan i finansijski zahtevan proces - samo postupak prijave, ispitivanja i priznavanja patenta može trajati više godina, a troškovi taksi za podnošenje prijave, pretragu, održavanje, prevođenje i pravno zastupanje mogu dostići nekoliko hiljada evra po zemlji. Zato se, posebno kod tehnologija sa brzim tržišnim ciklusom (npr. digitalne i

softverske inovacije), preporučuje razmatranje i drugih oblika zaštite - kao što su poslovna tajna ili autorско pravo - koji omogućavaju bržu i ekonomičniju zaštitu bez odlaganja tržišnog plasmana. Takođe, važno je proceniti koliko dugo izabrani oblik zaštite obezbeđuje realnu tržišnu ekskluzivnost, jer različite tehnologije imaju različite razvojne i životne cikluse (lekovi, medicinski uređaji, softver, energetska rešenja itd.).

FAZA KOMERCIJALIZACIJE

FOKUS:

Transformacija inovacije iz (zaštićenog) pronalaska u tržišno dostupan proizvod ili uslugu. U ovoj fazi KTT pregovara i zaključuje ugovore o korišćenju intelektualne svojine i vrši odabir najpogodnijeg modela komercijalizacije. Istraživački tim i industrijski partneri sarađuju na daljem razvoju, testiranju i plasmanu.

KLJUČNI CILJ:

Odabrati adekvatan model komercijalizacije, dovesti tehnologiju od prototipa (TRL 4–5) do proizvoda spremnog za tržište (TRL 9). Potom - lansirati na tržište i obezbediti održivi prihod i društveni uticaj.

KRAJ FAZE:

Završava se odabirom modela komercijalizacije. U zavisnosti od odabranog modela komercijalizacije, istraživački tim može i ne mora biti uključen u dalji razvoj i lansiranje proizvoda/usluge na tržište, kao i uspostavljanje mehanizama za kontinuirano unapređenje proizvoda/usluge, podršku korisnicima i praćenje rezultata. U slučaju da nije uključen direktno u ove aktivnosti, istraživački tim mora uvek biti obavešten o stanju na projektu.

Ova faza je tržišno-operativna: KTT pregovara i zaključuje ugovore, vrši odabir modela komercijalizacije zajedno sa istraživačkim timom. Potom, istraživački tim i industrijski partneri dalje razvijaju inovaciju koja prelazi u ruke industrije ili novog preduzetničkog poduhvata.

VAŽNA NAPOMENA – Spin-off ili Spin-out?

U praksi se izrazi spin-off i spin-out često koriste kao sinonimi, ali između njih postoji suštinska razlika.

Spin-off označava novu kompaniju koja nastaje iz naučnoistraživačke organizacije (NIO) i nastavlja da se snažno oslanja na nju – institucija obično za država značajan vlasnički udeo ili upravljačku ulogu, a laboratorije, oprema i drugi resursi se mogu i dalje zajednički koristiti. Nasuprot tome, spin-out podrazumeva potpunu organizacionu i operativnu nezavisnost – NIO ostaje eventualno manjinski akcionar ili primač tantijema, dok se nova kompanija potpuno odvaja od institucionalnih struktura i posluje kao autonomni pravni subjekat, često i fizički izvan NIO.

U Srbiji, većina startapa koji proističu iz NIO klasifikuje se kao spin-out kompanije. Razlozi za to su višestruki: (1) Pravni okvir: Ne postoji jasno definisan model koji bi univerzitetima i institutima omogućio da jednostavno postanu suosnivači startapa. Većina institucija nema pravne mehanizme ni interne politike koje regulišu osnivanje spin-off kompanija sa institucionalnim učešćem; (2) Finansijski uslovi: Startapi u Srbiji se uglavnom finansiraju iz privatnih investicija i grantova koji zahtevaju 100% privatno vlasništvo, pa univerziteti i instituti nemaju aktivnu vlasničku ulogu; (3) Infrastruktura podrške: Nedostatak univerzitetskih inkubatora i institucionalne podrške akademskim preduzetnicima dovodi do toga da istraživači samostalno osnivaju kompanije, što ih u praksi svrstava u spin-out kategoriju.

VAŽNA NAPOMENA – Ekskluzivna ili neekskluzivna licenca?

Ekskluzivna licenca podrazumeva da jedan korisnik (primalac licence) ima pravo korišćenja intelektualne svojine u određenom polju primene i na definisanoj teritoriji, dok čak ni nosilac prava (institucija) ne može da je koristi u tom obimu bez saglasnosti primaoca licence. Ovaj tip licence se obično koristi kada je za komercijalizaciju potrebno značajno ulaganje primaoca licence u dalji razvoj, sertifikaciju ili plasman tehnologije. Neekskluzivna licenca, nasuprot tome, omogućava da više korisnika koristi isto rešenje pod jednakim uslovima, dok institucija zadržava pravo da sama koristi i licencira tehnologiju drugim partnerima. Ovaj model se češće koristi za tehnologije sa širim spektrom primene ili u oblastima gde tržišna konkurencija podstiče bržu difuziju inovacije.

Ekskluzivne licence treba ograničiti na konkretno polje primene, teritoriju i vremenski period, uz obavezno

zadržavanje prava institucije na naučnu, istraživačku i obrazovnu upotrebu pronalaska.

U ugovorima je neophodno jasno definisati granice između background i foreground intelektualne svojine, kao i način upravljanja poboljšanjima, nadogradnjama i izvedenim rešenjima (derivatima). Time se sprečavaju nesporazumi i obezbeđuje kontinuitet zaštite interesa institucije i istraživača.

KORACI:

1. Odabir modela komercijalizacije

- Licenciranje – najčešći put, posebno za tehnologije koje su bliže tržištu. Kroz ugovore o licenci (ekskluzivne ili neekskluzivne) kompaniji se daje pravo korišćenja tehnologije u precizno definisanim oblastima primene i teritorijama.
- Spin-off / spin-out kompanije – osnivanje novih firmi zasnovanih na razvijenoj tehnologiji. Spin-off obično podrazumeva da institucija zadržava vlasnički udeo, dok spin-out označava potpunu nezavisnost nove firme. (**Primer: Predlog za osnivanje spin-off kompanije**)
- Joint ventures i strateška partnerstva – model gde se institucije i industrija udružuju u zajedničko ulaganje, deleći resurse, znanje, kapital i rizike, (čest izbor u oblasti deep-tech inovacija).
- Alternativni modeli – u specifičnim slučajevima koriste se i drugi pristupi, kao što su open-source komercijalizacija (brza difuzija i monetizacija kroz usluge) ili franšiza (posebno kod poslovnih modela i standardizovanih tehnoloških rešenja).

2. Operativna realizacija

- Proizvodnja: prelazak sa pilot-proizvodnje na odgovarajući obim proizvodnje (masovnu, serijsku ili ograničenu), uz obaveznu kontrolu kvaliteta i usklađenost sa regulatornim zahtevima.
- Angažovanje na tržištu: prodaja, distribucija, marketing kampanje, obuka korisnika i servisnih timova.
- Kontinuirano poboljšavanje: praćenje performansi, reakcija korisnika, tržišnih trendova i povratnih informacija, na osnovu kojih se proizvod i poslovni model dodatno unapređuju.

3. Praćenje i podrška

- KTT prati izvršenje ugovora i njegovu realizaciju (npr. isplata tantijema (engl. royalty - naknade koja se plaća nosiocu prava intelektualne svojine za korišćenje njegovog zaštićenog dobra), postizanje dogovorenih postavljenih ciljeva – „milestones“ i dr.).
- NIO i istraživači održavaju kontakt sa industrijskim partnerima radi daljeg razvoja i novih prilika.

REZULTAT FAZE:

Izabran je model komercijalizacije.

Obezbeđenje finansiranja za dalji razvoj i validaciju proizvoda do nivoa spremnog za tržište (TRL 8-9). Proizvod/usluga je lansirana na tržište uz prateće marketinške aktivnosti, distribuciju i korisničku podršku.

Uspostavljeni mehanizmi za praćenje rezultata, kontinuirano poboljšavanje i dugoročnu saradnju sa industrijskim partnerima.

KTT prati poštovanje ugovornih obaveza (npr. isplata tantijema), a NIO i istraživači mogu da nastave da učestvuju kroz podršku, razvoj i nove prilike.

***PREPORUKA 1 – Definisanje razvojnih prekretnica i uslova zadržavanja prava**

U svim oblicima komercijalizacije (licenciranje, spin-off, zajedničko ulaganje...) preporučuje se da se ugovori povežu sa jasno definisanim razvojnim i tržišnim prekretnicama (npr. završetak pilot-faze, validacija proizvoda, dobijanje regulatornog odobrenja, prva prodaja). Ukoliko partner ne ispuni dogovorene prekretnice u predviđenim rokovima, preporučuje se da se aktivira klauzula o reverziji prava – povraćaj ekskluzivnih prava instituciji ili njihovo pretvaranje u neekskluzivnu licencu, čime se obezbeđuje zaštita interesa nosioca prava i sprečava neaktivna ekskluziva.

PROCENA TRŽIŠNOG POTENCIJALA

FOKUS:

Kancelarija za transfer tehnologije, u saradnji sa istraživačima i eksternim ekspertima, kontinuirano procenjuje tržišni potencijal inovacije – od ideje do komercijalizacije. Procena tržišnog potencijala je „transverzalna faza” – ona praktično prožima ceo proces transfera tehnologije i utiče na sve ključne odluke u procesu.

Ova faza je horizontalna – prožima ceo proces TT, a intenzitet aktivnosti raste od fundamentalnog istraživanja ka komercijalizaciji.

KORACI:

1. U fazi istraživanja:

- Potrebno je da istraživački tim razmišlja o mogućim oblastima primene i segmentima tržišta i u ovoj najranijoj fazi.

- Istraživači i KTT mogu kroz rani dijalog sa industrijom ili analizom različitih izvora literature, uključujući i patentnu dokumentaciju, identifikovati relevantne probleme u domenu koji istražuju.

- Istraživački tim poredi stanje nauke/tehnologije sa potencijalnim industrijskim potrebama (npr. analiza jaza u TRL nivoima).

- Ako nema tržišne relevantnosti, treba pravovremeno usmeriti istraživanja ka novim idejama.

2. U fazi nastanka pronalaska:

- Prilikom izrade dokaza principa, istraživački tim (uz pomoć KTT) inicijalno mapira ciljnu grupu korisnika i procenjuje vrednost pronalaska za tu ciljnu grupu.

- Istraživački tim vrši preliminarne razgovore sa potencijalnim korisnicima („problem-solution fit”) sa ciljem razumevanja da li korisnici uočavaju/vide vrednost u rešenju koje tim nudi.

- Tim u saradnji sa KTT ili angažovanjem eksternog eksperta vrši preliminarnu procenu veličine tržišta (grube procene Total Available Market (TAM)/ Serviceable Available Market (SAM)). U ovoj fazi ova procena se vrši uglavnom na nivou literature ili postojećih izveštaja i poređenja sa tržištem potencijalnih konkurenata.

3. U fazi prijave i evaluacije pronalaska:

- KTT sa istraživačkim timom vrši detaljnu analizu konkurentskih tehnologija i postojećih tržišnih rešenja.

- KTT analizira spremnost tržišta - koliko je tržište zrelo za prihvatanje inovacije (npr. postoji li regulativa, standardi, infrastruktura)?

- KTT analizira prethodna iskustva konkurencije - da li su slične tehnologije propale/uspele i zašto.

- KTT identifikuje prve korisnike: konkretna imena/kompanije koje bi mogle biti zainteresovane.

4. U fazi zaštite IS:

- Istraživački tim, u saradnji sa KTT-om, Zavodom za intelektualnu svojinu i stručnjacima za zaštitu IS, procenjuje industrijsku primenljivost pronalaska - da li ga je moguće proizvesti ili koristiti u konkretnoj grani industrije na način koji daje upotrebljive i ponovljive rezultate.

- Definisanje ciljnog tržišta je ključno, jer u zavisnosti od očekivane veličine i geografskog obuhvata tržišta odlučuje se da li patent treba prijaviti samo lokalno, regionalno i/ili globalno. U tom procesu timu i KTT-u podršku može pružiti Zavod za intelektualnu svojinu kroz usluge pretraživanja u oblasti prava intelektualne svojine ili kroz obuke u oblasti pretraživanja različitih javnih baza podataka o pravima intelektualne svojine.

5. U fazi komercijalizacije:

- Vršiti se mapiranje tržišta: sagledavanje veličine ukupnog tržišta (TAM), dostupnog tržišta (SAM) i dostižnog tržišta (SOM – Serviceable Obtainable Market), segmentiranje kupaca, analiza konkurencije i regulative. KTT koordinira ovaj proces i sprovodi korake u saradnji sa timom inovatora, eksternim ekspertima i agencijama.
- Istraživački tim, uz koordinaciju KTT-a, aktivno učestvuje u operativnom povezivanju sa industrijom – kroz sajmove, konferencije, B2B/B2C događaje i proširivanje postojećih saradnji.
- Vršiti se izrada strategije komercijalizacije koja obuhvata definisanje i validaciju poslovnog modela, identifikaciju ciljnih kupaca i tržišnih segmenata, planiranje minimalno održivog proizvoda (engl. Minimum Viable Product -MVP) ili pilot-projekta, testiranje tržišta sa prvim korisnicima i predlog optimalnog puta izlaska na tržište (licenciranje, spin-off, partnerstva i dr.). Strategiju, kao osnov za izradu biznis plana, priprema KTT u dijalogu sa istraživačkim timom.

PREPORUKA 1: Korišćenje zvaničnih industrijskih izveštaja

Kako bi se dobila objektivna slika tržišta, preporučuje se i korišćenje zvaničnih izveštaja i analiza industrija i

tržišta. Neki od najvažnijih izveštaja koji mogu pomoći u istraživanju tržišta uključuju (1) izveštaje o globalnim industrijama (eng. Global Industry Reports), poput izveštaja IBISWorld-a i Statista, koji nude detaljne analize tržišta, konkurencije i budućih trendova; (2) izveštaje o ispitivanju tržišta (eng. Market Research Reports); (3) izveštaje Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (eng. OECD), koji često sadrže analize i predloge o inovacijama i tehnološkom razvoju na globalnom nivou i dr.

PREPORUKA 2: Uključivanje istraživača

Mreže i kontakti pronalazača su od velikog značaja za otkrivanje prvih potencijalnih korisnika (istraživanja pokazuju da oni znaju ~70% potencijalnih licencnih partnera). Njihovo aktivno učešće u procesu analize tržišta značajno povećava šanse za povezivanje sa industrijom.

PREPORUKA 3: Priprema materijala za predstavljanje inovacije

Poželjno je da tim u saradnji sa KTT kreira materijale fokusirane na vrednost inovacije za partnera/kupca, ne samo na tehničke detalje. Poželjno je kreirati „One-pagere“, brošure, bele knjige (white papers), digitalne formate za email kampanje, društvene mreže i događaje.

PRILOG 1

PREMA PRAKSI INSTITUTA NIKOLA TESLA, INVENTION DISCLOSE DOCUMENT TREBA DA SADRŽI SLEDEĆE STAVKE:

1. Rezime projekta

2. Pronalazak i prava intelektualne svojine

- 2.1. Kratak opis pronalaska
- 2.2. Rezultati i vlasništvo nad intelektualnom svojinom
- 2.3. Objavljivanje rezultata (status poverljivosti)

3. Oblast i primena pronalaska

- 3.1. Oblast pronalaska
- 3.2. Trenutno stanje tehnike u oblasti
- 3.3. Primena pronalaska
- 3.4. Trenutni stepen razvoja pronalaska
- 3.5. Trenutni status istraživačkog tima

4. Analiza tržišta

- 4.1. Tržišni segment i geografska pokrivenost
- 4.2. Konkurencija i druga rešenja na tržištu
- 4.3. Mogući putevi plasmana na tržište
- 4.4. Dosadašnje aktivnosti na komercijalizaciji

5. Završne napomene

POVERLJIVO

OBJAVA PRONALASKA

Ovaj obrazac služi autorima pronalaska i rukovodiocu istraživačkog centra ili grupe za prezentovanje patentne ideje Komisiji za inovacije. Obrazac opisuje inovaciju za interne potrebe Instituta _____.

Svi podaci u ovom dokumentu su poverljivi.

Sva intelektualna svojina opisana u obrascu je isključivo vlasništvo Instituta _____.

1. NAZIV PRONALASKA _____

2. DATUM NASTANKA: (DAN, MESEC, GODINA) _____

3. PODACI O AUTORIMA¹

1. Ime i prezime autora: _____

Državljanstvo: _____ JMBG: _____

Akadska titula: _____ Fakultet: _____

Institut: _____

Imejl adresa: _____ Poslovni telefon: _____

Kućna adresa: _____

Kućni telefon: _____ Mobilni telefon: _____

Potpis: _____ Datum: _____

1) Svi lični podaci iz ovog obrasca će se tretirati kao poverljivi, u skladu sa GDPR-om i srpskim zakonima o privatnosti i zaštiti ličnih podataka i neće se deliti sa trećim licima.

2. Ime i prezime autora: _____
Državljanstvo: _____ JMBG: _____
Akademska titula: _____ Fakultet: _____
Institut: _____
Imejl adresa: _____ Poslovni telefon: _____
Kućna adresa: _____
Kućni telefon: _____ Mobilni telefon: _____
Potpis: _____ Datum: _____

3. Ime i prezime autora: _____
Državljanstvo: _____ JMBG: _____
Akademska titula: _____ Fakultet: _____
Institut: _____
Imejl adresa: _____ Poslovni telefon: _____
Kućna adresa: _____
Kućni telefon: _____ Mobilni telefon: _____
Potpis: _____ Datum: _____

4. OPIS PRONALASKA²

4a. Opis problema koji pronalazak rešava (<1000 reči)

4b. Tehnički opis (Nivo tehnološke spremnosti, opis komponenata, principa i metoda...) (<1000 reči)

4v. Napredak u odnosu na trenutno stanje tehnike (<1000 reči)

---

² Prikačiti objavljen članak ili detaljan opis pronalaska (uključujući crteže i skice, pozvati se na elemente crteža)

4g. Izabrati kategoriju pronalaska:

☐ Novi proces   ☐ Nova metoda   ☐ Novi kompozit (materijal)   ☐ Novi uređaj

☐ Nova primena postojećeg proizvoda   ☐ Drugo _____

4d. Komercijalni potencijal (krajnji korisnici, tržište, poslovni model)

---

5. OBJAVLJIVANJE

5a. Da li je pronalazak objavljen u javnosti ili planirate da objavite pronalazak, odnosno ideje/rezultate na kojima se temelji? Označite prvo objavljivanje:

☐ prezentacija,   ☐ publikacija,   ☐ poster,   ☐ sažetak,

☐ teza,   ☐ onlajn internet objava,   ☐ drugo _____

Navesti tačan datum objave _____

6. FINANSIRANJE

6a. Izvor finansiranja istraživanja koje je dovelo do pronalaska

☐ privredni partner,   ☐ fondacija,   ☐ javne ili privatne organizacije,   ☐ EU projekti,

☐ Fond za inovacionu delatnost Republike Srbije,   ☐ Fond za nauku Republike Srbije,

☐ Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije,

☐ Drugo _____

Navesti detalje:

---

7. PRAVO NA VLASNIŠTVO

7a. Tokom rada na ovom pronalasku, da li ste Vi ili neko od drugih autora dobijali platu ili bili zaposleni u nekoj drugoj organizaciji osim Instituta BioSens? ☐ Da ☐ Ne

U slučaju potvrdnog odgovora, navesti detalje (odnos vlasništva Instituta BioSens i ostalih organizacija).

Institut BioSens _____ %;

_____ %;

_____ %

8. PRETHODNA PRETRAGA TEHNIKE I PATENATA

---

9. ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI

Neopozivo predajem ekskluzivna prava Institutu BioSens da po svom nahođenju donosi odluke u vezi sa objavljivanjem pronalaska.

Prvi (glavni) autor: _____

Potpis: _____, datum: _____

U slučaju postojanja više autora, popuniti deo ispod.

Potpisani autori se slažu da će vlasnička prava na patent biti definisana u skladu sa procentima definisanim u nastavku:

Autor 1: _____ Potpis: _____, datum: _____

Autor 2: _____ Potpis: _____, datum: _____

Autor 3: _____ Potpis: _____, datum: _____

Autor 4: _____ Potpis: _____, datum: _____

POVERLJIVO

PREDLOG ZA OSNIVANJE SPINOF KOMPANIJE

1. NAZIV PRONALASKA NA KOM SE SPINOF KOMPANIJA TEMELJI

---

2. NAVEDITE PODATKE VAS I OSTALIH FIZIČKIH/PRAVNIH LICA KOJA ĆE UČESTVOVATI U VLASNIŠTVU SPINOF KOMPANIJE¹

Fizička lica

Ime i prezime: _____

JMBG ili broj pasoša: _____

Kućna adresa: _____

Telefon: _____

El. pošta: _____

Fakultet/Institut/Organizacija: _____

Udeo u vlasništvu: _____

Pravna lica

Poslovno ime: _____

Adresa: _____

Telefon: _____

El. pošta: _____

PIB: _____

Matični broj: _____

Udeo u vlasništvu: _____

---

¹ Svi privatni podaci iz ovog obrasca će biti tretirani u skladu sa GDPR-om i srpskim zakonima o ličnoj privatnosti i neće biti podeljeni sa trećim licima.

3. OPIS PROBLEMA KOJI PRONALAZAK REŠAVA (do 250 reči)

---

4. TEHNIČKI OPIS PRONALASKA (do 250 reči)

---

5. NAPREDAK U ODNOSU NA TRENUTNO STAVE TEHNIKE (do 250 reči)

---

6. UKOLIKO SE PRONALAZAK TEMELJI NA PATENTU NAVESTI DETALJE PATENTA (do 250 reči)

---

7. SKICE, SKRINŠOTOVI I DRUGE DODATNE INFORMACIJE

---

8. POTENCIJALNI KRAJNJI KORISNICI (do 250 reči)

---

9. PREGLED KONKURENCIJE (do 250 reči)

---

10. POSLOVNI PLAN (do 250 reči)

---

11. ISTORIJAT PRONALASKA (do 250 reči). NAVESTI KORIŠĆENU OPREMU I ISTRAŽIVAČE KOJI SU UČESTVOVALI U RAZVOJU PRONALASKA.

IZJAVA

Informacije iznesene u ovom obrascu, Institut BioSens koristiće za procenu komercijalnog potencijala pronalaska. Netačni ili nepotpuni podaci mogli bi dovesti do spora, smanjenja ili gubitka prihoda od komercijalizacije, ili do odbijanja predloga o osnivanju spinof kompanije Izjavljujem/o da su informacije koje smo podneo/podnela/podneli u ovom obrascu, prema mom/našem najboljem saznanju i verovanju, tačne i potpune.

Potpis zaposlenih Instituta BioSens koji osnivaju spinof kompaniju.

Datum: _____

Zaposleni 1: _____

Zaposleni 2: _____

Zaposleni 3: _____

POVERLJIVO

PREDLOG O ZAŠTITI INTELEKTUALNE SVOJINE I SAVESNOJ PROCENI

I AUTORSTVO I ISTORIJAT PRONALASKA

1. NAZIV PRONALASKA

---

2. KRATAK OPIS PRONALASKA

---

3. NAVEDITE VAŠE KONTAKT PODATKE¹

Ime i prezime: _____

JMBG ili broj pasoša: _____

Kućna adresa: _____

Telefon: _____

El. pošta: _____

Fakultet/Institut/Organizacija: _____

---

¹ Svi privatni podaci iz ovog obrasca će biti tretirani u skladu sa GDPR-om i srpskim zakonima o ličnoj privatnosti i neće biti podeljeni sa trećim licima.

4. NAVEDITE SVE OSOBE ZA KOJE SMATRATE DA SU DALE AKTIVAN DOPRINOS U STVARANJU PRONALASKA

Osobe koje su doprinele stvaranju pronalaska i koje ispune ovaj obrazac neće nužno biti navedene kao pronalazači na eventualnoj prijavi za patent. Neka osoba može biti pravno definisana kao pronalazač samo ako je došla do ideje koja čini pozadinu pronalaska.

I. Molimo Vas da navedete sve spoljne saradnike koji su dali značajan doprinos stvaranju ovog pronalaska. Spoljni saradnici ne moraju da popunjavaju ovaj obrazac, ali moraju da budu navedeni.

Autor 1 (dodati za svakog Autora na pronalasku)

Ime i prezime: _____

JMBG ili broj pasoša: _____

Kućna adresa: _____

Telefon: _____

El. pošta: _____

Fakultet/Institut/Organizacija:

Ukoliko ste kao saradnike naveli lica na koja se ne primenjuje Pravilnik o intelektualnoj svojini Instituta BioSens, molimo Vas naznačiti da li postoji Ugovor o saradnji.

☐ Da ☐ Ne

Ukoliko je Vaš odgovor potvrđan, molimo Vas da dostavite kopije ovakvih ugovora ukoliko ih imate ili detalje koji će pomoći Centru za inovacije i razvoj poslovanja da dođe do kopija ovih ugovora.

II FINANSIRANJE ISTRAŽIVANJA

1. IZVORI FINANSIRANJA KOJI SU BILI DIREKTNA PODRŠKA ISTRAŽIVANJIMA KOJA SU DOVELA DO STVARANJA PRONALASKA U PERIODU TRAJANJA ISTRAŽIVANJA IZ PITANJA 4:

I. Informacije koje navedete biće od pomoći pri određivanju vlasništva nad pravima intelektualne svojine.

II. Navedite sve izvore finansiranja koje se odnose na stvaranje pronalaska iz ovog obrasca

III. Ukoliko ste naveli više izvora finansiranja molimo Vas da procenite doprinos svih finansiranja istraživanju.

Izvor finansiranja (podaci o projektu)	Doprinos finansiranja [%]

2. DA LI SU U TOKU OVOG ISTRAŽIVANJA KORIŠĆENI OPREMA ILI MATERIJAL DRUGE INSTITUCIJE?

☐ Da ☐ Ne

Ukoliko je odgovor potvrđan, navedite naziv institucije i dostavite kopije ugovora o korišćenoj opremi, ukoliko ih imate ili detalje koji će pomoći Centru za inovacije i razvoj poslovanja da dođe do kopija ovih ugovora.

3. DA LI POSTOJE BILO KOJE DRUGE PRAVNE ILI UGOVORNE OBAVEZE KOJE SU OD ZNAČAJA ZA PRONALAZAK, KAO ŠTO SU UGOVORI O POSLOVNO-TEHNIČKOJ SARADNJI I UGOVORI O AUTORSKOM DELU, KOJI NISU PRETHODNO NAVEDENI.

☐ Da ☐ Ne

Ukoliko je odgovor potvrđan, molimo Vas da dostavite kopije ovakvih ugovora ukoliko ih imate ili detalje koji će pomoći Centru za inovacije i razvoj poslovanja da dođe do kopija ovih ugovora.

4. MOLIMO VAS DA NAVEDETE AKO JE NEKI DEO PRONALASKA NAPRAVLJEN UPOTREBOM LJUDSKOG BI-
OLOŠKOG MATERIJALA I UKOLIKO JE ODGOVOR POTVRĐAN MOLIMO VAS DA DOSTAVITE SVU RELEVAN-
TNU DOKUMENTACIJU.

☐ Da ☐ Ne

5. NAVESTI UGOVORNE ODREDNICE VEZANE ZA INTELEKTUALNU SVOJINU KOJE SU DEFINISANE PRO-
JEKTNIM UGOVOROM

---

6. KRATAK OPIS PROBLEMA KOJI PRONALAZAK REŠAVA (do 250 reči)

---

7. POTENCIJALNI KRAJNJI KORISNICI (do 250 reči)

---

8. KRATAK TEHNIČKI OPIS PRONALASKA (do 200 reči)

---

9. NAPREDAK U ODNOSU NA TRENUTNO STANJE TEHNIKE (State of the Art)

---

10. SKICE, SKRINŠOTOVI I DRUGE DODATNE INFORMACIJE

11. UKOLIKO STE ANGAŽOVANI OD STRANE DRUGE INSTITUCIJE/KOMPA NIJE IZ ISTE OBLASTI DELATNOSTI IZ KOJE PRONALAZK POTIČE, NAVESTI POTENCIJALNE KONFLIKTE SA VLASNIŠTVOM NAD PRONALASKOM, UKOLIKO JE POTREBNO, KONSULTOVATI SE SA POMOĆNIKOM DIREKTORA ZA INOVACIJE I RAZVOJ POSLOVANJA

III IZJAVA

Informacije iznesene u ovom obrascu, Institut _____ koristiće za procenu vlasništva nad pravima intelektualne svojine, mogućih zahteva trećih lica nad tim pravima i obaveza prema spoljnim finansijerima. Netačni ili nepotpuni podaci mogli bi dovesti do spora, smanjenja ili gubitka prihoda od komercijalizacije, ili do proglašenja prijave za odobravanje patenta nevažećom.

Izjavljujem/o da su informacije koje smo podneo/podnela/podneli u ovom obrascu, prema mom/našem najboljem saznanju i verovanju, tačne i potpune.

Potpis autora pronalaska

Datum: _____

Autor 1: _____

Autor 2: _____

Autor 3: _____

12. KOMENTARI PATENTNOG INŽENJERA I POMOĆNIKA DIREKTORA ZA INOVACIJE I POSLOVNI RAZVOJ

PRILOG 5

U skladu sa pravilnikom o intelektualnoj svojini zavodni broj. i podnesenom dokumentu (odnosi se na IDD zavodni broj i datum). pod nazivom „Ime projekta“ (skraćeno projekt , akronim) doneta je

ODLUKA

o nastavku postupka razvoja inovacije - Projekt Akronim i to prema smernicama i zaključcima datim u gore navedenom dokumentu broj IDD zavodni broj. a nakon konsultacija sa direktor odgovarajuće organizacione jedinice.

Predmetnu inovaciju – projekt akronim potrebno je zvesti u registar inovacija. Inovacija ima potencijal za (generalno iz zaključka IDDa), pa je potrebno nastaviti razvoj inovacije navesti prve korake, kao npr. podnošenje prijave za neki poziv, patentne prijave ili sl., dublje ekonomske analize i izrade biznis plana.

Ova odluka stupa na snagu danom njenog donošenja.

Dostaviti:

DIREKTOR

1. Kancelariji za transfer tehnologije

2. Direktor

3.

Ime i prezime, JMBG, Adresa, (U daljem tekstu: Istraživač 1)

Ime i prezime, JMBG, Adresa, (U daljem tekstu: Istraživač 1), (U daljem tekstu: Istraživač n)

(svi zajedno: Sporazumne strane)
saglasno zaključuju

SPORAZUM O UREĐENJU MEĐUSOBNIH ODNOSA U VEZI SA PRONALASKOM

Ime pronalaska

Član 1.

Sporazumne strane saglasno konstatuju da su zajedno radile na pronalasku Ime, iz oblasti XXX, kojim je uspešno rešen tehnički problem XXX, u okviru projekta Inovacionog fonda, (U daljem tekstu: Pronalazak)
Sporazumne strane saglasno konstatuju i garantuju pod punom moralnom, materijalnom i krivičnom odgovornošću da su Istraživači koji su potpisnici ovog Sporazuma jedina lica koja su učestvovala na pronalaženju Pronalaska i da ne postoje druga lica koja bi pored njih mogla da se smatraju pronalazačima Pronalaska.

Član 2.

Sporazumne strane ovim Sporazumom uređuju svoje međusobne odnose u vezi sa Pronalaskom, uključujući, ali se ne ograničavajući na doprinos svakog istraživača nastanku Pronalaska i učešće svakog istraživača u eventualnoj dobiti ostvarenoj u vezi sa Pronalaskom.

Član 3.

Sporazumne strane saglasno utvrđuju da su upoznate sa pravilima Fakulteta/Instituta (navesti konkretne institucije na kojima je rađeno na pronalasku) i Univerziteta u Beogradu vezanim za naučno-istraživačku delatnost, prava intelektualne svojine koja nastanu na Univerzitetu, raspodelu eventualne dobiti od Pronalaska između istraživača i Fakulteta/Instituta i Univerziteta, kao i sa republičkim propisima vezanim za naučno-istraživačku delatnost.

Sporazumne strane saglasno konstatuju da je svaki od istraživača prethodno sa Fakultetom/Univerzitetom uredio svoje odnose u vezi svih prava i obaveza koje proizlaze iz Pronalaska, kao i da je u potpunosti prihvatio primenu Pravilnika o pravnoj zaštiti, privrednom iskorišćavanju intelektualnih dobara i o radu Centra za transfer tehnologije.

Sporazumne strane saglasno utvrđuju da ovim sporazumom uređuju samo međusobne odnose u vezi sa pronalaskom i da ovim sporazumom ni na koji način ne menjaju pravila sadržana u propisima iz stava 1. i 2. ovog člana.

Član 4.

Sporazumne strane saglasno utvrđuju da će u vezi sa svim pitanjima vezanim za Pronalazak, a gde je potrebno njihovo učešće, istupati zajednički.

Sporazumne strane saglasno utvrđuju da nijedan od istraživača ne može samostalno zaključivati pravne poslove ili preduzimati bilo kakve radnje u vezi sa Pronalaskom, bez izričite pisane saglasnosti svih Sporazumnih strana i da će se svaki pravni posao ili radnja preduzeta bez saglasnosti svih Sporazumnih strana smatrati ništavim.

Sporazumne strane mogu predvideti da jedan Istraživač bude njihov zajednički predstavnik koji će istupati u ime i za račun svih Sporazumnih strana. (Imenovanje zajedničkog predstavnika, ukoliko je potreban moguće je

izvršiti i u ovom članu da bi se izbeglo pravljenje posebnog sporazuma kojim se on imenuje). Ukoliko se ovim sporazumom imenuje zajednički predstavnik, predvideti da radnja preduzeta od strane bilo kog drugog Istraživača neće imati pravnu snagu.

Član 5.

Sporazumne strane saglasno konstatuju da su doprinosi Sporazumnih strana u odnosu na Pronalazak sledeći:

1. Istraživač 1 je glavni istraživač i uradiće _____
2. Istraživač 2 je prvi ključni istraživač i uradiće _____
3. ....
4. Istraživač n je zvanje i uradiće _____

Član 6.

Saglasno doprinosima Sporazumnih strana iz člana 5. ovog Sporazuma, Sporazumne strane saglasno utvrđuju da će sva eventualna buduća dobit od privrednog iskorišćavanja Pronalaska, u delu koji će biti namenjen Istraživačima, biti između njih deljena na definisati procenete.

Član 7.

Sporazumne strane saglasno utvrđuju da je ovaj Sporazum jedini izvor regulisanja njihovih međusobnih odnosa u vezi sa Pronalaskom i da danom potpisivanja ovog Sporazuma prestaju da važe svi eventualno ranije potpisani sporazumi vezani za predmet ovog Sporazuma.

Član 8.

Izmene ovog Sporazuma vrše se u pisanom obliku.

Član 9.

Ovaj Sporazum stupa na snagu danom potpisivanja od strane svih Sporazumnih strana i sačinjen je u 12 (dvanaest) primeraka, po dva za svaku Sporazumnu stranu.

U Beogradu datum _____.

Istraživač 1

_____
(ime i prezime)

Istraživač 2

_____
(ime i prezime)

Istraživač n

_____
(ime i prezime)

U skladu sa ovlašćenjima iz člana 44. Statuta ELEKTROTEHNIČKOG INSTITUTA NIKOLA TESLA AKCIONARSKO DRUŠTVO BEOGRAD – prečišćen tekst, br. akta 06/2546 od 05.08.2021.g., direktor dana _____ donosi:

PRAVILNIK O INTELEKTUALNOJ SVOJINI

I Uvodne napomene

Član 1

ELEKTROTEHNIČKI INSTITUT NIKOLA TESLA AKCIONARSKO DRUŠTVO BEOGRAD (u daljem tekstu: Institut) je akcionarsko društvo u većinskom vlasništvu Republike Srbije, čija je osnovna delatnost istraživanje i razvoj u ostalim prirodnim i tehničko-tehnološkim naukama.

Rad u okviru Instituta može dovesti do nastanka različitih oblika intelektualne svojine pogodnih za komercijalizaciju, koje treba zaštititi na način propisan nacionalnim zakonima, međunarodnim propisima, ovim Pravilnikom i drugim opštim aktima Instituta.

Ovim Pravilnikom uređuju se postupak i uslovi pod kojima se sprovodi zaštita intelektualne svojine razvijene pri Institutu, uslovi i način isplate nagrade njenim autorima/pronalazačima, te međusobna prava i obaveze Instituta i autora/pronalazača ukoliko dođe do njenog komercijalnog iskorišćavanja.

Član 2

Cilj ovog Pravilnika je da ustanovi procedure i načine na koje će se štititi intelektualna svojina nastala radom u Institutu, a u vezi sa ispunjavanjem ciljeva Instituta, kao i ciljeva projekata na kojima je Institut nosilac i/ili realizator. Institut prepoznaje važnost donošenja Pravilnika kojim će se stvoriti uslovi pogodni za inventivnost, kreativni rad i uspešni transfer tehnologije iz nauke u privredu kroz primenu rezultata koji proizilaze iz rada Instituta.

Osnovni ciljevi zbog kojih se donosi ovaj Pravilnik su:

- podsticanje stvaranja inovacija;
- diseminacija tehnike i tehnologije razvijene na Institutu;
- podizanje atraktivnosti Instituta;
- ostvarivanje prihoda iz tehničkih i tehnoloških dostignuća.

II Opšte odredbe

Član 3

Odredbe ovog Pravilnika su obavezujuće za sve zaposlene u Institutu, kako za vreme trajanja radnog odnosa tako i dve godine nakon prestanka radnog odnosa, osim odredbi iz člana 25. ovog Pravilnika koje su trajno obavezujuće. Odredbe ovog Pravilnika na isti način obavezuju i sve ostale osobe angažovane u radu Instituta, čiji je status regulisan posebnim ugovorima (npr. spoljni saradnici po osnovu ugovora van radnog odnosa, dodiplomski i postdiplomski studenti i dr.).

Član 4

Ovaj Pravilnik odnosi se na intelektualna dobra nastala kao rezultat istraživanja, naučnog, stručnog i svakog drugog projektnog i radnog delovanja u Institutu, u čijem nastanku i razvoju se koriste ili su se koristila sredstva Instituta (oprema, ljudski potencijal, usluge, vreme, novac i dr.), uključujući i ona intelektualna dobra koja su nastala tokom rada u Institutu ili u vezi sa ostvarivanjem ciljeva Instituta i projekata na kojima je Institut nosilac i/ili realizator.

Ovim Pravilnikom obuhvaćena su sledeća intelektualna dobra:

1. pronalasci podobni za zaštitu patentom;
2. inovacije kao novi ili značajno unapređeni proizvod, proces ili usluga, sa novim karakteristikama i/ili novom primenom, sa ciljem stvaranja nove dodate vrednosti i nove primene, koji nije očigledan prosečnom poznavocu date oblasti, koja nije postojala u prethodnoj delatnosti instituta i kao takva može biti inovacija proizvoda, inovacija procesa, inovacija organizacije ili marketinška inovacija.
3. nova tehnička rešenja i bitno poboljšana tehnička rešenja (inovacija u obliku novog ili bitno poboljšanog rešenja proizvoda, tehničko-tehnološkog procesa i metoda koje su atestirane i sertifikovane);
4. mali patenti, računarski programi, softverska rešenja i softveri posebne namene, baze podataka koje su podobne za zaštitu srodnim pravom proizvođača;
5. autorska dela (osim pisanih stručnih, naučnih i monografskih dela, koji su uređeni posebnim aktom Instituta);
6. znanje i iskustvo koji nisu podobni za zaštitu patentom, malim patentom ili nekim drugim oblikom pravne zaštite sa apsolutnim dejstvom, ali imaju komercijalnu vrednost i primenjivi su u privrednoj delatnosti („know how“);
7. bilo koja druga intelektualna dobra podobna za zaštitu u skladu sa zakonima Republike Srbije.

Autorska dela – pisana stručna, naučna i monografska dela, uređena su posebnim aktom Instituta. Pre publikovanja takvog autorskog dela, pribaviće se mišljenje Kancelarije za transfer tehnologija o tome da li rad sadrži inovacije podobne za zaštitu po odredbama ovog Pravilnika. Detaljnije odredbe o pribavljanju mišljenja Kancelarije za transfer tehnologija sadržane su u Pravilniku o postupku izrade, publikovanja i nagrađivanja za monografska, naučna u stručna dela u Institutu.

Član 5

Vlasništvo nad intelektualnim dobrima iz člana 4. ovog Pravilnika pripada Institutu.

Vlasništvo nad intelektualnim dobrima, odnosno intelektualna svojina koja nastaje kao rezultat naučnog istraživanja koje se obavlja u saradnji sa drugim domaćim i/ili inostranim naučnim institucijama ili privrednim subjektima, raspodeljuje se u skladu sa udelom određenim ugovorom o saradnji koji sklapaju institucije realizatori projekta. Ukoliko konkursom, projektom i internim ugovorom između strana na projektu nije drugačije predviđeno, strane učesnici u projektu će posebnim Ugovorom ili aneksom postojećeg definisati zaštitu i komercijalizaciju intelektualne svojine.

III Tela koja se uspostavljaju ovim Pravilnikom Kancelarija za transfer tehnologija (KTT)

Član 6.

Kancelarija za transfer tehnologija (dalje: KTT) je telo koje se ustanovljava kao podrška i nosilac aktivnosti u postupku identifikacije, pravne zaštite i privrednog iskorišćavanja intelektualnih dobara.

KTT ima i edukativnu ulogu prema zaposlenima, u smislu jačanja svesti o potrebi pravne zaštite i privrednog iskorišćavanja intelektualnih dobara i upoznavanja zaposlenih sa prednostima prijave i zaštite intelektualnih dobara u procesu stvaranja novih vrednosti za Institut i ostvarivanja lične dobiti.

Poslovi koje obavlja KTT su sledeći:

- pregled dostavljenog obrasca za otkrivanje pronalaska/inovacije (eng. Invention Disclosure form - IDF) koji je kancelariji podneo pronalazač/autor inovacije
- savesna procena inovacije (eng. Due diligence);
- analiza inovativnosti pronalaska/inovacije (pregled stanja tehnike, patentnih baza i stručne literature) i razmatranje adekvatnih vidova i postupaka za zaštitu intelektualne svojine;
- pomoć pronalazaču u pisanju patentnih prijava (u saradnji sa patentnim inženjerima i advokatima);
- analiza tržišta (uz pomoć konsultanata);
- strategija komercijalizacije (ekonomska analiza projekta);

- pomoć u daljim postupcima komercijalizacije inovacija, izrada biznis planova, upravljanje projektima, osnivanje spin-off kompanija;
- pronalaženje dodatnih izvora finansiranja.

Ako se pokaže da je potrebno, shodno predmetu inovacije, KTT može ukazati na potrebu i predložiti direktoru Instituta da donese odluku o izradi Studije izvodljivosti (Feasibility study)

KTT broji četiri (4) člana, a odluku o imenovanju zaposlenih u KTT donosi direktor Instituta.

Svi organizacioni delovi Instituta i stručne službe dužni su da pruže stručnu podršku radu KTT, na zahtev KTT.

KTT može zahtevati angažovanje spoljnih konsultanata iz specifičnih oblasti u zavisnosti od predmeta, o čemu odluku donosi direktor Instituta.

KTT će najmanje kvartalno izveštavati rukovodioca organizacionih delova, a po potrebi i ranije direktora Instituta o podnetim zahtevima zaposlenih.

IV Postupak zaštite intelektualne svojine

Član 7.

Kada zaposleni/angažovani u Institutu proceni da rezultati njegovog rada imaju inovativan karakter, dužan je da o tome u pisanoj formi obavesti KTT i rukovodioca organizacionog dela u kojem je raspoređen, i to pre objavljivanja rada ili javne prezentacije ili drugog oblika publikovanja koji bi sadržali informacije o inovaciji.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana se podnosi na Obrascu 1 koji je u prilogu ovog Pravilnika

Prilog 1 sadrži:

- podatke o autoru odnosno autorima inovacije sa navedenim udelima u nastanku inovacije, dokumentovano zapisima i drugim dokumentima kojima se dokazuje doprinos autora;
- podatke o ostalim osobama koje su upoznate sa inovacijom;
- opis inovacije, njene funkcije i specifičnosti, crteže i slično;
- detaljan opis tehničkog učinka koji se postiže inovacijom i njene moguće primene;
- podaci o okolnostima pod kojima je nastala inovacija;
- ko je finansirao istraživanje koje je dovelo do nastanka inovacije;
- iskaz o tome da li su podaci o inovaciji ikada bili javno objavljeni ili prezentovani i kome;
- autoru poznato stanje tehnike (npr. naučne publikacije) uz uporedni prikaz predmetne inovacije;
- podatke na osnovu kojih je moguće pretražiti stanje tehnike.

Prilog 1 se dostavlja u po dva istovetna primerka (srpska i engleska verzija) i elektronski od kojih po jedan zadržavaju KTT i autor/autori inovacije.

Autori garantuju tačnost podataka, o čemu potpisuju izjavu u okviru Priloga 1.

KTT proverava da li su dostavljeni podaci potpuni. Ukoliko su dostavljeni svi neophodni podaci, KTT na primercima Priloga koje zadržavaju autori daje potvrdu o datumu kada je Prilog u potpunoj formi podnesen Institutu.

Član 8.

Autor inovacije je dužan da pruža sve potrebne informacije u svrhu njene zaštite (npr. kroz patent, poslovnu tajnu, tehničko rešenje, softver i dr.).

Član 9.

U toku postupka ispitivanja inovacije, KTT je dužan da obavi konsultacije sa rukovodiocem organizacione celine i nakon sprovedenog postupka ispitivanja inovacije direktoru instituta predloži dalje načine postupanja sa inovacijom kao što su:

- definisanje patentne strategije – obim i vrstu patentne zaštite;
- neki drugi način zaštite inovacije ili drugo postupanje sa inovacijom;

- odricanje Instituta od prava na inovaciju.

Nakon pregleda IDF-a i savesne procene date inovacije, KTT je dužan da u roku od 45 dana od prijema obaveštenja o inovaciji, dostavi predlog direktoru u pisanom obliku o daljem postupanju sa predmetnom inovacijom.

Član 10.

KTT je dužan da brine o poštovanju svih rokova u postupku patentne zaštite u Republici Srbiji i inostranstvu. KTT će u skladu sa odredbama Zakona o patentima, Zakona o inovacionoj delatnosti, i odredbama drugih pozitivnih propisa kojima se reguliše zaštita intelektualne svojine blagovremeno predlagati direktoru donošenje odluka u vezi sa postupanjem sa nastalom inovacijom. U slučaju međunarodne zaštite intelektualne svojine, KTT će predložiti pred kojim nacionalnim / regionalnim zavodima će se ući u nacionalnu / regionalnu fazu postupka priznavanja patenta.

V Donošenje odluke o zaštiti inovacije

Član 11.

Konačnu odluku o inovaciji donosi direktor na osnovu predloga KTT-a. U odluci treba da bude naveden način na koji će se postupiti sa inovacijom.

Pre donošenja Odluke iz stava 1. ovog člana direktor će konsultovati ili zatražiti stav komisije koju sačinjavaju rukovodilac organizacionog dela u kojem je zaposleni raspoređen, rukovodilac KTT i pravnik.

Direktor je dužan da donese odluku u roku od 15 dana od zaprimanja predloga KTT-a. Izuzetno ovaj rok se može produžiti do maksimalno 45 dana.

Član 12.

Ako nakon isteka roka od 90 dana od dana prijema potpunog pisanog izveštaja o inovaciji, na način utvrđen ovim Pravilnikom, autor ne dobije odluku direktora smatra se da se Institut odriče prava na inovaciju, o čemu će na traženje autora izdati i pisanu potvrdu. U tom slučaju, autori imaju pravo da samostalno nastupaju u daljem postupku obezbeđivanja finansiranja i postupku komercijalizacije, ali bez korišćenja resursa Instituta, uključujući i ime i logo.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, ako dođe do komercijalizacije inovacije, Institutu kao vlasniku resursa uz pomoć kojih je kreirana inovacija pripada X% prihoda ostvarenih komercijalizacijom.

Član 12 a).

KTT može, u skladu sa Poslovnim planom Instituta za tekuću godinu i u skladu sa raspoloživim sredstvima, raspisati interni poziv (ili više poziva u toku godine) za prijavu inovacija.

Interni poziv za prijavu inovacija objavljuje se na oglasnoj tabli Instituta.

KTT prati sve pozive objavljene kod Fonda za inovacionu delatnost ili kod sličnih fondova i o pozivima koji su relevantni za delatnost Instituta blagovremeno obaveštava zaposlene istraživače u Institutu.

U slučaju da se po objavljenom internom pozivu, ili pozivu kod Fonda za inovacionu delatnost ili kod drugih sličnih fondova prijavi više inovacija, autorima će se omogućiti da izlože sve važne aspekte prijavljenih inovacija, u okviru prezentacije u trajanju od 10 minuta, dok će KTT za svaku prezentovanu inovaciju dati komentare vezane za IP, mogućnost komercijalizacije, veličinu tržišta i sl. KTT će pružiti podršku autorima u postupku kreiranju prezentacija inovacija. KTT će uputiti poziv za prisustvo prezentacijama direktoru Instituta, direktorima Centara, Pomoćniku direktora za nauku, tehnološki razvoj i inovacije, Pomoćniku direktora za privredu, i rukovodiocima i članovima Kancelarije za institucionalno i projektno finansiranje i Kancelarije za digitalizaciju i primenu veštačke inteligencije.

Član 12 b).

Nakon prezentacije, KTT će pripremiti predlog za izbor inovacije koja će biti finansirana iz sredstava Instituta, odnosno koja će biti prijavljena po pozivu kod nadležnog fonda i isti dostaviti direktoru Instituta.

Direktor Instituta je dužan da donese odluku u roku od 15 dana od prijema predloga KTT-a. Izuzetno ovaj rok se može produžiti do maksimalno 45 dana ako je u pitanju inovacija koja se finansira iz sredstava Instituta.

Osnovni kriterijumi za izbor inovacije koja se finansira sredstvima Instituta, ili prijavljuje po pozivu kod nadležnog fonda su:

- 1) mogućnost komercijalizacije i ekonomski efekti komercijalizacije inovacije za Institut;
- 2) naučni doprinos inovacije;
- 3) učešće u inovaciji elemenata koji ukazuju na društveno odgovorno poslovanje, naročito sa aspekta zaštite životne sredine.

Odluka direktora Instituta, doneta u skladu sa odredbama ovog Pravilnika, je konačna.

O konačnoj Odluci direktora, KTT obaveštava podnosioca prijava.

VI Patentni zastupnik

Član 13.

U slučaju donošenja odluke da se radi zaštite pronalaska podnese patentna prijava Institut može da angažuje patentnog zastupnika radi sprovođenja postupka patentne zaštite u skladu sa pozitivnim propisima u ime i za račun Instituta.

Patentni zastupnik je dužan da brine o poštovanju rokova i pravovremeno upozori KTT o potrebi donošenja odluka o priznavanju patenta.

Patentni zastupnik može biti uključen u pisanje patentne prijave i pripremu prateće dokumentacije koja se odnosi na pravnu zaštitu inovacije. Patentni zastupnik na osnovu punomoći zastupa Institut pred Zavodom za intelektualnu svojinu Republike Srbije i pred međunarodnim patentnim zavodima.

VII Patentna prijava

Član 14.

Kada Institut donese odluku o podnošenju patentne prijave, u roku od 45 dana sačinije se tekst patentne prijave. Patentnu prijavu zajednički pišu pronalazač i KTT.

U slučaju da je pronalazaču za sastavljanje patentne prijave i pronalaska, odnosno sastavljanje patentnog zahteva, potrebna profesionalna pomoć, o tome će odmah izvestiti KTT koji može predložiti direktoru angažovanje patentnog zastupnika.

Član 15.

Nakon primanja patentne prijave Institut ili njegov pravni zastupnik će pred nadležnim telom pokrenuti postupak za priznanje prava na patent.

Član 16.

Institut može pri postupku zaštite koristiti nacionalnu, regionalnu (EPO) ili PCT rutu.

Ako Institut odluči da nakon podnošenja patentne prijave za Republiku Srbiju ne želi ulaziti u nacionalnu/regionalnu fazu u nekim zemljama, može da se odrekne prava vlasništva nad inovacijom u korist autora inovacije, i na taj način mu omogući da lično podnese međunarodnu patentnu prijavu o svom trošku. U ovom slučaju, ako dođe do komercijalizacije patenta registrovanog na međunarodnom nivou, Institutu pripada X% prihoda ostvarenih komercijalizacijom.

VIII Raspodela prava na intelektualnoj svojini

Član 17.

Intelektualna svojina koja nastane radom na Institutu vlasništvo je Instituta, ukoliko odgovarajućim ugovorom nije drugačije određeno.

Intelektualna svojina koja nastaje kao rezultat naučnog istraživanja koje se obavlja u saradnji sa drugim domaćim i/ili inostranim naučnim institucijama raspodeljuje se u skladu sa udelom određenim ugovorom o saradnji koji čini sastavni deo svakog predloga projekta.

Član 18.

Intelektualna svojina koja nastane kao rezultat izvršenja ugovora sklopljenih sa privrednim subjektima raspodeljuje se srazmerno udelu određenom odgovarajućim ugovorom, uz uvažavanje sledećih smernica:

- kada finansijski doprinos druge ugovorne strane iznosi manje od X% ukupnih troškova, Institut će zadržati pravo na intelektualnu svojinu;
- kada druga ugovorna strana traži podelu prava intelektualne svojine sa Institutom, ta podela treba da bude proporcionalna udelu u finansiranju te ugovorne strane, Instituta i drugih mogućih spoljnih partnera. Prilikom određivanja udela Instituta treba uzeti u obzir direktne i indirektne troškove;
- kada druga ugovorna strana traži sva prava na intelektualnu svojinu, na to se može pristati ako ta strana u potpunosti finansira dato istraživanje. U takvim slučajevima prilikom pregovaranja Institut treba da vodi računa o zaštiti prava svojih radnika na korišćenje takvog intelektualnog vlasništva u naučne svrhe;
- kada god je moguće, Institut će nastojati da obezbedi pravo na publikovanje istraživanja;
- svi dogovori oko raspodele intelektualne svojine sa spoljnim finansijskim partnerima ili agencijama moraju se odnositi na specifični projekat odnosno istraživanje. Intelektualna svojina koju svaka strana donosi u projekat i koja nije deo ugovora mora biti jasno određena i isključena iz intelektualne svojine koja se odnosi na projekat. Takođe, intelektualna svojina do koje zaposleni Instituta dođu slučajno, a koje nije deo cilja projekta, odnosno istraživanja, nije predmet raspodele između ugovornih strana. Ovo isključenje odnosi se i na period nakon završenog rada na tom projektu, odnosno istraživanju;
- u ugovorima u kojima se raspodeljuje pravo intelektualne svojine treba posebno naglasiti da u prijavi patenta za pronalazak koji nastane kao rezultat istraživanja finansiranog od strane spoljnih partnera budu navedeni kao pronalazači svi koji su bitno doprineli nastanku inovacije;
- u svim ugovorima treba istaknuti da će se u slučaju da se obim projekta odnosno istraživanja značajno promeni u odnosu na originalni plan ili etape, ugovor izmeniti.

Ako u projektu/poslu učestvuje spoljni saradnik ili gostujući stipendista koji radi i u drugoj instituciji, može se sklopiti trostrani ugovor sa klauzulom kojom će se obavezati Institut da neće potraživati prava na intelektualnu svojinu koja nastane radom te osobe u drugoj instituciji, a ta druga institucija neće potraživati prava na intelektualnu svojinu koje nastane radom saradnika odnosno stipendiste na Institutu, ukoliko se ta aktivnost i poslovi ne sprovode u okviru već definisanog projektnog zadatka iz matične institucije.

IX Komercijalizacija intelektualne svojine

Član 19.

Institut će pokrenuti i sprovesti sve neophodne aktivnosti u svrhu komercijalnog iskorišćavanja svog intelektualnog vlasništva.

Institut može komercijalizovati intelektualnu svojinu prvenstveno:

1. pružanjem usluga, proizvodnjom i/ili izvođenjem radova zasnovanih na intelektualnom vlasništvu;
2. putem prodaje intelektualne svojine;
3. prodajom prava korišćenja intelektualne svojine putem licence trećim subjektima;
4. osnivanjem društava (spin-off kompanija) čija je primarna svrha komercijalizacija intelektualne svojine.

Intelektualna svojina se može komercijalizovati i drugim načinima koji su u skladu sa zakonima Republike Srbije, ovim Pravilnikom, drugim opštim aktima Instituta, dobrom međunarodnom praksom, a po odluci direktora Instituta.

Član 20.

Preduzeće se smatra spin-off kompanijom Instituta ukoliko su jedan ili više suosnivača zaposleni u Institutu po osnovu ugovora o radu ili angažovani kao saradnici van radnog odnosa, a tehnologija na kojoj se zasniva poslovanje kompanije proistekla je iz rada osnivača/suosnivača u Institutu.

Zaposleni koji želi da osnuje spin-off kompaniju mora da podnese zahtev za osnivanje spin-off kompanije koji sadrži osnovne tehničke karakteristike rešenja, poslovni model i pregled tržišta.

Odluku o odobravanju osnivanja spin-off kompanije donosi direktor, po prethodno pribavljenom mišljenju KTT. Institut ne učestvuje u administrativnim troškovima osnivanja spin-off kompanije, niti na bilo koji način utiče na njenu organizacionu strukturu, strukturu vlasnika, odabir partnera, lokaciju sedišta, i druge aspekte delatnosti kompanije i ne može se smatrati odgovornim za dalje poslovanje spin-off kompanije.

Izuzetno, Institut može biti suosnivač spin-off kompanije u slučajevima izuzetne važnosti inovacije za Institut.

Član 21.

Prava na korišćenje proizvoda, tehnologije, znanja razvijenih na Institutu mogu se preneti na spin-off kompaniju uz naknadu koja se ugovara između Instituta i spin-off kompanije, a izražava se u procentima (%) od prihoda (prometa) koje spin-off kompanija ostvari prodajom proizvoda, usluga, znanja stečenih u Institutu (ugovor o licenci).

X Udeli u slučaju komercijalizacije pronalaska koji je zaštićen patentom

Član 22.

Odnosi između Instituta i pronalazača povodom ekonomskog iskorišćavanja patenta uređuju se ugovorom. Istraživač - pronalazač ima pravo učešća u ekonomskom iskorišćavanju pronalaska koji je zaštićen patentom na način što mu pripada X% sredstava od čiste dobiti koju je Institut ostvario u postupku komercijalizacije patenta na domaćem i stranom tržištu.

Nakon komercijalizacije pronalaska koji je zaštićen patentom, prihod Instituta umanjen za sve troškove nastale u postupku komercijalizacije deli se između Istraživača i Instituta u odnosu X%-Y%.

Pod troškovima u smislu stava 2. ovog člana podrazumevaju se svi troškovi, direktni i indirektni, nastali u postupku komercijalizacije, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

(a) Direktno troškove:

- troškove pravne zaštite (naknada patentnog zastupnika u postupku pisanja patentne prijave, pripreme prateće dokumentacije i zastupanja pred nadležnim telima u zemlji i inostranstvu, troškovi za takse propisane aktima nadležnih tela u zemlji i inostranstvu);
- troškove licenciranja (naknade za registraciju licenci, konsultantske usluge za zaključenje ugovora o licenciranju);
- troškove razvoja i adaptacije tehnologije za tržište (razvoj prototipa, dodatna istraživanja radi prilagođavanja tržištu, optimizacija tehnologije);
- troškove sertifikacije i regulatorne usklađenosti (ispitivanja, naknade za dobijanje dozvola, sertifikacija u skladu sa nacionalnim i međunarodnim standardima);

(b) Indirektno troškove:

- administrativne troškove (pravni i finansijski troškovi u vezi sa upravljanjem komercijalizacijom);
- troškove marketinga i komercijalizacije (istraživanje i analiza tržišta, izrada poslovnih modela, promotivni materijali, učešće na sajmovima i prezentacijama);

- troškove upravljanja ugovorima i pregovorima (konsultantske usluge, vođenje poslovnih pregovora, priprema i vođenje ugovora o komercijalizaciji).

Pre raspodele celokupne čiste dobiti od komercijalizacije pronalaska, Institut ima pravo da nadoknadi sve troškove istraživanja i razvoja projekta koji su nastali pre faze patentiranja, a koji obuhvataju, ali se ne ograničavaju na:

- ukupne materijalne troškove za opremu, delove opreme, rezervne delove, potrošni materijal, sirovine, pomoćne sirovine, hemikalije, i dr.;
- troškove plata istraživača i drugih angažovanih lica na projektu;
- sve troškove izrade prototipa i pilot proizvoda;
- troškove sertifikacije, regulatorne usaglašenosti i postupaka odobravanja;
- ostale troškove direktno vezane za istraživanje i razvoj tehnologije.

Troškovi istraživanja i razvoja neće se u smislu odredbi ovog člana tretirati kao troškovi ako su već finansirani iz nezavisnih izvora (državni grantovi, međunarodni fondovi ili drugi sporazumi), ili će njihova nadoknada biti umanjena za deo finansiran iz nezavisnih izvora.

Svi navedeni troškovi moraju biti dokumentovani odgovarajućom finansijskom i pravnom dokumentacijom, u skladu sa važećim zakonskim propisima i internim pravilima Instituta. Nedokumentovani troškovi se neće tretirati kao troškovi istraživanja i razvoja, u smislu odredbi Pravilnika.

Institut vodi posebnu projektno-računovodstvenu evidenciju svih prihoda i rashoda po radnom nalogu koji je vezan za konkretan patent.

Institut je dužan da jednom godišnje, po pravilu na kraju poslovne godine, pronalazaču dostavi izveštaj o bilansu uspeha radnog naloga koji se odnosi na konkretan patent.

Isplata prihoda koju ostvaruju pronalazači, u skladu sa stavom 1. ovog člana, vrši se u tekućoj godini za prethodnu godinu, i to najkasnije u roku od 60 dana od dana dostavljanja finansijskog izveštaja za prethodnu godinu nadležnim državnim organima.

KTT će jednom godišnje informisati zaposlene o ekonomskim efektima komercijalizacije patenata u Institutu. Informisanje u smislu odredbi ovog stava označava upoznavanje zaposlenih sa opštim parametrima komercijalizacije, bez iznošenja podataka koji su u ugovoru između pronalazača i Instituta i u komercijalnim ugovorima označeni kao poverljivi.

Član 22. a)

Ako je u stvaranju inovacije učestvovalo više osoba, prihod se među njima deli u skladu sa procentnim udelom autorstva uskladu sa podacima sadržanim u podnetom i potpisanom IDF-u ili prema podacima sadržanim u posebno potpisanom sporazumu između autora/pronalazača i ostalih istraživača.

U slučaju kada je predmetni patent zasnovan na već postojećem, registrovanom patentu, pronalazaču postojećeg, odnosno već registrovanog patenta pripada deo udela pronalazača iz stava 2. člana 22. Pravilnika, sve u skladu sa sporazumom zaključenim između pronalazača postojećeg patenta i pronalazača novog patenta.

Član 22.b)

Institut se obavezuje da u roku od XZ meseci od dana izvršene registracije patenta pred nadležnim organom u zemlji i/ili inostranstvu preduzme razuman komercijalni napor da započne komercijalizaciju patenta.

Ako Institut ne zaključi prvi ugovor o komercijalizaciji patenta u roku iz stava 1. ovog člana, pronalazač može zahtevati od Instituta da mu se ugovorom ustupi pravo na patent bez naknade, uz određivanje minimum X% prihoda od ostvarene komercijalizacije za Institut (royalty u korist Instituta). Otkupna klauzula iz ovog stava (release klauzula) se može primeniti ako je ugovorena između pronalazača i Instituta.

Član 22.v)

Odredbe iz člana 22., 22a) i 22b) Pravilnika neće se primenjivati u slučaju komercijalizacije patenta putem osnivanja spin-off kompanije. Naknada Instituta u ovom slučaju utvrđuje se na način određen u članu 21. Pravilnika.

Inovacije iz člana 4. stav 2. tačka 2. do 7. Pravilnika će se vrednovati i dodatno stimulisati u skladu sa komercijalnim značajem i povećanjem dobiti od njene eksploatacije, o čemu će se posebno sporazumeti autor inovacije, direktor Centra u okviru kojeg se inovacija komercijalizuje i direktor Instituta“.

XI Nagrade

Član 23.

U slučajevima kada je Institut zainteresovan za zaštitu i/ili iskorišćavanje prijavljene inovacije, autor inovacije ostvaruje moralno pravo da bude naveden kao autor te inovacije.

Autoru inovacije se može isplatiti novčana nagrada na način što se koeficijent inovacije iz tabele množi sa prosečnom zaradom u Republici prema poslednjem objavljenom podatku nadležnog organa za statistiku.

R.br.	Inovacija	Koeficijent
1	M91a Priznat patent od izuzetnog značaja na međunarodnom nivou	a
2	M91 Priznat patent na međunarodnom nivou	b
3	M92 Priznat patent u Republici Srbiji	v
4	M93 Ispitani priznati mali patent u Republici Srbiji	g
5	M94 Priznati mali patent u Republici Srbiji	d
6	M81 Novo tehničko rešenje primenjeno na međunarodnom nivou	đ
7	M82 Novo tehničko rešenje primenjeno na nacionalnom nivou	e
8	M83 Poboljšano tehničko rešenje na međunarodnom nivou	ž
9	M84 Poboljšano tehničko rešenje na nacionalnom nivou	z
10	Računarski programi, softverska rešenja i softveri posebne namene, baze podataka koje su podobne za zaštitu srodnim pravom proizodača baze podataka	i

Priznat patent od izuzetnog značaja na međunarodnom nivou M91a je Patent priznat u jednoj od prvih 20 zemalja sa liste Global Innovation Index za datu godinu, odnosno godinu u kojoj je izvršeno priznavanje patenta. Priznat patent na međunarodnom nivou M91 je Patent priznat u jednoj od zemalja sa liste Global Innovation Index koja je rangirana (zauzima poziciju) od 21. mesta do mesta koje zauzima Republika Srbija na ovoj listi, za datu godinu, odnosno godinu u kojoj je izvršeno priznavanje patenta.

Ukoliko je patent priznat u zemlji koja se nalazi na listi Global Innovation Index ispod pozicije koju zauzima Republika Srbija, vrednuje se kao rezultat M94

Nagrada iz stava 1. ovog člana će se isplatiti samo ako Institut posluje pozitivno i ima likvidna sredstva na računu.

O isplati nagrade iz stava 1. ovog člana odluku donosi direktor, na zahtev autora inovacije.

Član 24.

U slučaju kada inovacija ima više autora nagrada se između njih raspodeljuje srazmerno njihovim udelima u stvaranju inovacije kako su oni određeni u zvaničnom obrascu o inovaciji u Institutu.

XII Čuvanje tajnosti

Član 25.

Podaci o inovaciji su poslovna tajna.

Nije dozvoljeno javno iznositi podatak o postojanju, karakteru i nameni inovacije.

Institut i autor inovacije će držati u tajnosti sve podatke vezane za inovaciju do trenutka njene poslovne zaštite, a u slučaju patentne zaštite do trenutka objavljivanja patenta. Nakon toga, autor ima pravo da iznosi u javno-

sti samo podatke koju su već objavljeni u okviru patentne prijave. U slučaju daljeg razvoja inovacije autori su obavezni da čuvaju poslovnu tajnu, te da na osnovu ovog Pravilnika pokrenu novi postupak zaštite novonastale intelektualne svojine.

Podatke o inovaciji autor ne sme saopštiti trećoj osobi bez odobrenja Instituta do objavljivanja patentne prijave odnosno do donošenja odluke Instituta da se odriče prava vlasništva nad inovacijom.

Po imenovanju, spoljašnji konsultanti imaju obavezu da potpišu izjavu o čuvanju tajnosti ili ugovor o poverljivosti podataka.

Zaposleni su dužni da kao poverljive čuvaju sve informacije o inovacijama i postupcima koji se vode po odredbama ovog Pravilnika.

Zaposleni koji prekrši zabranu odavanja informacija iz ovog člana čini povredu radne obaveze, te mu Institut iz navedenog razloga može otkazati Ugovor o radu.

XIII Evidencija

Član 26.

U Institutu se vodi evidencija o intelektualnoj svojini Instituta.

Evidencija sadrži sledeće:

- Prilog 1 - Obrazac o nastanku inovacije
- Obrazac o savesnoj proceni (eng. due diligence)
- Obrazac o raspodeli prihoda
- Mišljenje KTT-a
- Odluku direktora o inovaciji
- Patentne prijave
- Punomoć patentnog zastupnika
- Svu dalju dokumentaciju patentnog postupka u zemlji i inostranstvu
- Predlog za osnivanje spin-off kompanije
- Ugovore sklopljene između Instituta i autora inovacije
- Ostalu relevantnu dokumentaciju koja se odnosi na intelektualnu svojinu Instituta.

Sva dokumentacija sadržana u evidenciji je poverljiva.

Evidenciju vodi KTT, a sva dokumentacija se čuva na način propisan za čuvanje arhivske građe.

XIV Prelazne i završne odredbe

Član 27.

Ovaj Pravilnik primenjuje se na intelektualnu svojinu prijavljenu Institutu nakon stupanja Pravilnika na snagu. Sva prava stečena pre stupanja na snagu ovog Pravilnika ostaju neizmenjena.

Član 28.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli Instituta.

DIREKTOR INSTITUTA

Dr Dragan Kovačević, dipl.inž.el.

Naučni savetnik

**OBRAZAC ZA OTKRIVANJE
PRONALASKA/INOVACIJE**

Datum prijema: _____
Reg. broj: _____

VAŽNE NAPOMENE:

Kako bi se na odgovarajući način i pravovremeno zaštitila prava svih uključenih osoba, molimo Vas da ovaj Obrazac popunite i podnesete odmah po nastanku bilo kog relevantnog intelektualnog dobra.

Ovaj Obrazac predstavlja detaljan pisani opis Vašeg pronalaska, čiji je cilj da tačno i precizno odredi odgovarajuće činjenice u vezi sa Vašim pronalaskom, softverom ili drugim pravom intelektualne svojine. Unosom tačnih podataka u ovaj obrazac omogućavate licima angažovanim u [Kancelariji za transfer tehnologije] da dođu do relevantnih podataka u pogledu Vašeg pronalaska koje omogućavaju procenu da li pronalazak ispunjava uslove za zaštitu i da li ima potencijal za komercijalno iskorišćavanje.

Veoma je važno da prilikom ispunjavanja ovog Obrasca unesete tačne i potpune podatke; netačni ili nepotpuni podaci mogu dovesti do neuspeha patentne prijave ili kasnijih ograničenja prilikom komercijalizacije predmeta intelektualne svojine. Svi podaci razmenjeni između Vas i zaposlenih u [Kancelariji za transfer tehnologije] su krajnje poverljivi. Kako biste izbegli objavljivanje ili zloupotrebu Vašeg pronalaska ili dela, molimo Vas da uvek potpišete Ugovor o čuvanju poslovne tajne pri bilo kakvoj komunikaciji sa trećim licima.

Molimo Vas da čitko popunjen i potpisan Obrazac dostavite na adresu: *[uneti]*

U slučaju da imate bilo kakvih pitanja u vezi sa ovim Obrascem, molimo Vas da se obratite na sledeću adresu: *[uneti]*

Naziv projekta:

VRSTA PRAVA
(zaokružiti)

- Patent
- Žig
- Dizajn
- Autorsko pravo
- Tehnološko znanje
- Baza podataka
- Drugo

I. VLASNIŠTVO NAD PRONALASKOM/DELOM

A. GLAVNI PRONALAZAČ ODNOSNO AUTOR

Ime i prezime: _____

Institut: _____

Pozicija: _____

Kućna adresa: _____

Telefon: _____

El. pošta: _____

A1. OSTALI PRONALAZAČI ODNOSNO AUTORI

Ime i prezime: _____

Institut: _____

Pozicija: _____

Kućna adresa: _____

Telefon: _____

El. pošta: _____

[NAPOMENA: Svu korespondenciju sa pronalazačima/autorima i njima namenjena pitanja treba uputiti na adresu za kontakt glavnog pronalazača/autora.

U sekciju A1. se pored imena glavnog pronalazača upisuju i podaci za ostale pronalazače/autore, ispod podataka glavnog pronalazača/autora

Molimo Vas da obavestite Kancelariju za transfer tehnologije o svakoj promeni adrese prebivališta. U slučaju nemogućnosti stupanja u kontakt sa Vama, eventualne prijave za odobravanje patenta mogu biti obustavljene.]

B. DATUMI PRONALASKA/INOVACIJE

Prvi zabeleženi datum pronalaska: _____

Datum kada je započeo Vaš radni odnos sa sadašnjim poslodavcem: _____

Postoji li ranija evidencija koncepcije pronalaska (crtež, beleške u laboratorijskom dnevniku, izveštaj i sl.), koja:

(a) sadrži opis Vašeg pronalaska; i/ili

(b) može biti nezavisno potvrđena?

Opišite takvu evidenciju.

C. OSTALI ZAPOSLENI I SPOLJNI SARADNICI

Molimo Vas da navedete sve osobe za koje smatrate da su aktivno doprinele stvaranju pronalaska.

Ime i prezime: _____

Institut: _____

Pozicija: _____

Kućna adresa: _____

Telefon: _____

El. pošta: _____

Ime i prezime: _____

Institut: _____

Pozicija: _____

Kućna adresa: _____

Telefon: _____

El. pošta: _____

[NAPOMENA: Po potrebi dodati još kolona.]

Osobe koje su doprinele stvaranju pronalaska (navedeni u tački S.) neće nužno biti navedene kao pronalazači na eventualnoj prijavi za patent.]

D. SPOLJNI IZVORI

Molimo Vas da detaljno opišete:

1. Svako spoljno finansiranje ili opremu koji su korišćeni u vezi sa ili su povezanim sa Vašim radom na pronalasku/delu, uključujući nepovratne podrške, ugovore, sporazume o stipendiranju itd.
2. Sve konkretne materijale ili podatke (što uključuje kako pisane tako i elektronske medije) koji su u vlasništvu trećih lica, a koji su korišćeni u procesu istraživanja i bez kojih pronalazak ne bi bio moguć.

E. UGOVORI O ČUVANJU POSLOVNE TAJNE

Molimo Vas da navedete pojedinosti svih sklopljenih ugovora o čuvanju poslovne tajne ili ugovora o transferu materijala, uključujući njihove brojeve/datume (priložite primerke takvih ugovora ukoliko su dostupni):

II. OPIS PRONALASKA/PODACI O PRONALASKU

A. NAZIV PRONALASKA/INOVACIJE

Naziv pronalaska treba da bude kratak, opisan i tehnički precizan.

B. ISTORIJAT RAZVOJA PRONALASKA/INOVACIJE

Molimo Vas da u ovom delu navedete kratak pregled razvojnih koraka koji su doveli do konkretnog pronalaska (kada i gde je započet rad na pronalasku, da li je pronalazak testiran u laboratoriji, da li je upotrebljavan i ako jeste prikazati rezultate, itd.)

C. KRATAK SAŽETAK PRONALASKA/INOVACIJE (do 150 reči)

Ovaj deo treba da sadrži kratki sažetak pronalaska. Potrebno je naznačiti i objasniti njegovu prirodu i suštinu. U sažetku treba naglasiti prednosti pronalaska, ili način na koji on rešava probleme vezane za postojeće stanje tehnike.

D. NOVA SVOJSTVA PRONALASKA/INOVACIJE

Molimo Vas da posebno naglasite nova svojstva predmetnog pronalaska, koja ga razlikuju od svega ostalog što je poznato. To pomaže osoblju koje izdaje licencu i zastupnicima za patente da pronalazak razlikuju od prethodnog stanja tehnike, kako bi ga mogli bolje zaštititi i komercijalizovati.

E. BUDUĆI RAZVOJ

Navedite buduće planove za razvoj tehnologije. Da li imate sredstava za ovaj rad i šta mislite da ćete postići u ovoj oblasti u narednih 12 meseci?

F. KRATAK OPIS CRTEŽA

Potrebno je kratko opisati sve postojeće crteže, slike, grafike, tabele, hemijske strukture, itd. Detaljan opis pronalaska treba da se poziva na različite crteže navođenjem broja slike, a na različite delove crteža navođenjem referentnih slova ili brojeva.

G. PRETHODNO STANJE TEHNIKE

Molimo Vas da dostavite detalje o svim prethodnim radovima iste vrste s kojima ste upoznati, kao što su naučni radovi, patenti (s patentnim brojem, ukoliko vam je poznat), ili komercijalna literatura vezana za vaš pronalazak (bilo da se radi o objavljenom materijalu drugih osoba, ili o Vašem ličnom materijalu), molimo Vas da ih citirate i/ili priložite.

H. PLANIRANE PUBLIKACIJE/OBJAVLJIVANJE

Iznesite pojedinosti o svim publikacijama vezanim za pronalazak koje ste objavili ili nameravate da objavite, ili o svakom drugom obliku javnog ili poverljivog objavljivanja (kako pisanog tako i usmenog), (npr. sažeci, simpozijumi, prezentacije). Priložite primerke publikacija, štampane ili u pripremi, kao i sažetke.

I. DETALJAN OPIS PRONALASKA/INOVACIJE

Opišite Vaš pronalazak na 2-3 stranice sa sveobuhvatnim tehničkim opisom pronalaska, priključite crtež ili crteže. Ovaj odeljak predstavlja najvažniji deo koji mora da sadrži pisani opis pronalaska, način i postupak izrade i upotrebe istog. Opis treba da bude sveobuhvatan, jasan, koncizan i tačan kako bi mogao da omogući svakom stručnjaku iz oblasti kojoj pripada pronalazak, ili sa kojom je najbliže povezan, da izradi i koristi pronalazak. Taj prag se zove "zahtev izvodljivosti" (eng. "enablement requirement"), koji traži da pronalazak bude opisan do takvih pojedinosti da stručnjaku iz te oblasti omogući primenu pronalaska samo na temelju njegovog znanja i Vašeg opisa.

Specifikacija treba tačno da izloži pronalazak na način koji će ga razlikovati od ostalih pronalazaka i od onoga što je trenutno poznato. Ona mora u potpunosti da opiše specifični model procesa, mašina, proizvodnje, sastava ili poboljšanja, i mora, gde god je to moguće, pojasniti način ili princip rada. Potrebno je opisati najbolju metodu izvođenja pronalaska prema mišljenju pronalazača.

Takođe, molimo dostavite i slike prema njihovim brojevima te objasnite koliko su merodavne za ukazivanje o prethodnom stanju tehnike, pronalasku i njegovim svojstvima i/ili njegovoj najboljoj metodi primene.

J. UPITNIK O KOMERCIJALIZACIJI PRONALASKA/INOVACIJE

CILJNA TRŽIŠTA

Na kojim tržištima mislite da će pronalazak postignuti najveći uspeh?

Nabrojte sve postojeće ili moguće proizvode ili usluge na koje se može primeniti ili koje bi mogle biti unapređene/imati koristi od vašeg pronalaska.

PREDNOSTI I KORISTI

Nabrojte tri ključne komercijalne koristi ili prednosti pronalaska:

MOGUĆI PUTEVI NA TRŽIŠTE

Navedite nazive kompanija za koje mislite da bi mogle biti zainteresovane za komercijalizaciju Vašeg pronalaska u svrhu izrade, korišćenja ili prodaje proizvoda ili usluga.

Da li imate kontakt osobe u tim kompanijama?

K. SOFTVER

Za pronalaskes koji uključuju softver molimo da navedete sledeće dodatne informacije:

I. NAZIV SOFTVER APLIKACIJE

Navedite naziv softver aplikacije i broj verzije.

II. IZVORNI KOD

Za izvorni kod razvijen od strane istraživača iz dela I:

a) Navedite listu izvornih fajlova.

---

b) Naznačite korišćeni programski jezik.

---

v) Navedite listu razvojnih alata korišćenih za kreiranje ili generisanje izvornih fajlova.

---

g) Koja autorska prava su uključena u izvorne fajlove?

---

d) Za nove verzije, molimo vas da naznačite koji izvorni fajlovi su promenjeni, dodati ili uklonjeni u odnosu na prethodnu verziju.

đ) Naznačite listu dokumentacije ili drugih fajlova koji su potrebni da bi neko drugi koristio, razvijao ili održavao softver.

---

e) Navedite ukoliko su izvorni fajlovi distribuirani van Instituta, u kojoj formi i kome.

ž) Ukoliko su izvorni fajlovi dostupni za preuzimanje molimo Vas da navedete link i označite pod kojim je uslovima preuzimanje moguće.

III. EKSTERNI SOFTVER

Za druge izvorne fajlove ili biblioteke koje su potrebne za funkcionisanje softvera (eksterni softver):

a) Navedite listu svih eksternih softvera (fajlova ili biblioteka) koji omogućavaju funkcije neophodne za softver.

---

b) Označite koja organizacija je vlasnik softvera.

---

v) Navedite kako je softver pribavljen.

---

g) Navedite detalje o uslovima licence ili ime licence za „open source”.

IZJAVA

Sve podatke dostavljene u okviru ovog Obrasca koristiće [Kancelarija za transfer tehnologije] isključivo za potrebe procene vrednosti i vlasništva nad pravima intelektualne svojine, mogućih zahteva trećih lica nad tim pravima, i obaveza prema spoljnim sponzorima. Netačni ili nepotpuni podaci mogli bi dovesti do spora, smanjenja ili gubitka prihoda od komercijalizacije, ili do proglašenja prijave za odobravanje patenta nevažećom. Izjavljujem da su podaci koje sam dostavio/dostavila u ovom Obrascu tačni i potpuni prema mom najboljem saznanju i verovanju, te da su sve imenovane osobe koje su doprinele pronalasku/delu izvorni stvaraoci istog te da nema drugih lica koje bi trebalo navesti kao pronalazače/autore.

Pristajem na saradnju sa Kancelarijom za transfer tehnologije vezanu za traženje patenta ili druge pravne zaštite i komercijalizaciju ovog pronalaska. Takođe potvrđujem da sam obavestio/obavestila svog trenutnog poslodavca o svim sukobima interesa koji bi eventualno mogli postojati u vezi sa pronalaskom/delom.

U Beogradu,

Datum

Potpis

FORM FOR DISCLOSURE OF INVENTION/INOVATION

Date of receipt: _____

Reg. number: _____

IMPORTANT NOTES:

In order to properly and timely protect the rights of all involved persons, please fill out and submit this Form immediately after the creation of any relevant intellectual property.

This Form is a detailed written description of your invention, the purpose of which is to accurately and precisely determine the relevant facts related to your invention, software or other intellectual property right. By entering the correct information in this form, you allow the persons engaged in the [Technology Transfer Office] to obtain relevant information regarding your invention that allows for an assessment of whether the invention meets the requirements for protection and whether it has the potential for commercial exploitation.

It is very important that you enter correct and complete data when filling out this Form; inaccurate or incomplete data may lead to the failure of the patent application or subsequent restrictions on the commercialisation of the intellectual property. All information exchanged between you and the employees of [Technology Transfer Office] is strictly confidential. In order to avoid publication or misuse of your invention or work, please always sign a Non-disclosure Agreement in any communication with third parties.

Please submit the completed and signed Form to the following address: *[enter]*

In case you have any questions regarding this Form, please contact the following address: *[enter]*

PROJECT NAME:

TYPE OF RIGHT
(circle)

Patent

Trademark

Design

Copyright

Know-how

Database

Other

III. OWNERSHIP OF THE INVENTION/WORK

A. PRINCIPAL INVENTOR OR AUTHOR

Name and surname: _____

Institute: _____

Position: _____

Home address: _____

Phone: _____

E-mail: _____

A1. OTHER INVENTORS OR AUTHORS

Name and surname: _____

Institute: _____

Position: _____

Home address: _____

Phone: _____

E-mail: _____

[NOTE: All correspondence with and questions to inventors/authors should be directed to the contact address of the principal inventor/author.

Please notify the Technology Transfer Office of any change of residential address. In case of impossibility to get in touch with you, possible applications for patent approval may be suspended.]

B. DATES OF THE INVENTION/INOVATION

First recorded date of invention: _____

The date when your employment relationship with the current employer began: _____

Is there an earlier record of the conception of the invention (drawing, notes in the laboratory diary, report, etc.), which:

(a) contains a description of your invention; and/or

(b) can be independently verified?

Describe such records.

C. OTHER EMPLOYEES AND EXTERNAL ASSOCIATES

Please list all persons whom you consider to have actively contributed to the creation of the invention.

First and last name: _____

Home address: _____

Phone: _____

E-mail: _____

Faculty/Institute/Organisation: _____

First and last name: _____

Home address: _____

Phone: _____

E-mail: _____

Faculty/Institute/Organisation: _____

[NOTE: Add more columns if necessary.

Persons who contributed to the creation of the invention (listed in section C.) will not necessarily be listed as inventors on the potential application for patent.]

D. EXTERNAL SOURCES

Please describe in detail:

1. Any external funding or equipment used in connection with or related to your work on the invention/work, including grants, agreements, scholarship agreements, etc.
2. Any specific materials or data (which includes both written and electronic media) owned by third parties that were used in the research process and without which the invention would not have been possible.

E. NON-DISCLOSURE AGREEMENTS

Please provide details of all non-disclosure agreements or material transfer agreements that you have concluded, including their numbers/dates (attach copies of such agreements if available):

F. DETAILED DESCRIPTION OF THE INVENTION/INOVATION

G. NAME OF THE INVENTION/INOVATION

Name of the invention should be short, descriptive and technically precise.

H. HISTORY OF THE DEVELOPMENT OF THE INVENTION/INOVATION

Please provide in this section a brief overview of the development steps that led to the specific invention (when and where work on the invention began, whether the invention was tested in the laboratory, whether it was used and if so, show the results, etc.)

I. BRIEF SUMMARY OF THE INVENTION/INOVATION (up to 150 words)

This section should contain a brief summary of the invention. It is necessary to indicate and explain its nature and essence. The summary should emphasise the advantages of the invention, or the way it solves issues related to the existing state-of-the-art.

J. NEW PROPERTIES OF THE INVENTION/INOVATION

Please especially emphasise the new properties of the invention in question, which distinguish it from everything else known. This helps licensors and patent attorneys distinguish the invention from the prior state-of-the-art, so they can better protect and commercialise it.

K. FUTURE DEVELOPMENT

Specify future plans for development technologies. Do you have funding for this work and what do you think you will achieve in this area in the next 12 months?

L. BRIEF DESCRIPTION OF DRAWINGS

It is necessary to briefly describe all existing drawings, pictures, graphics, tables, chemical structures, etc. Detailed description of the invention should refer to various drawings stating number of pictures, and to different parts of drawings stating the reference letters or numbers.

M. PRIOR STATE-OF-THE-ART

Please provide details of any previous work of the same kind that you are aware of, such as scientific papers, patents (with patent number, if it is known to you), or commercial literature related to your invention (whether it is about published material of other people, or about your personal material), please quote and/or attach them.

N. PLANNED PUBLICATIONS/ANNOUNCEMENT

State details of all publications related to the invention you published or intend to publish, or about each other form public or confidential of announcement (both written and oral), (e.g. summaries, symposia, presentations). Attach the samples of publications, printed or in preparation, as well as summaries.

O. DETAILED DESCRIPTION OF THE INVENTION/INOVATION

Describe your invention on 2-3 pages with comprehensive technical description of the invention, attach a drawing or drawings.

This section represents the most important part that must contain a written description of the invention, method and procedure of making and using the same. The description should be comprehensive, clear, concise and accurate in order to enable each expert in the field to which the invention belongs, or with which it is most closely connected, to make or use the invention. That threshold is called "enablement requirement", which requires that the invention is described in such detail to enable an expert in that area to apply the invention only on the basis of his knowledge and your description. Specification should accurately expose the invention in the the way which will distinguish it from the other inventions and from that which is currently known. It must fully describe specific model of the process, machinery, production, composition or improvement, and must, wherever possible, clarify the manner or principle of work. It is necessary to describe the best method of performance of invention according to the opinion of the inventor.

In addition, please provide pictures according to their numbers and explain how authoritative they are for indicating previous state-of-the-art, invention and its properties and/or its best method of application..

P. COMMERCIALISATION OF THE INVENTION/INOVATION

TARGET MARKETS

On which markets do you think that the invention will achieve the greatest success?

List all existing or possible products or services to which it can be applied or which could be improved/benefit from your invention.

ADVANTAGES AND BENEFITS

List three key commercial benefits or advantages of the invention:

POSSIBLE ROUTES TO THE MARKET

State the names of companies which you think might be interested in the commercialisation of your invention for the purpose of making, using or selling products or services.

Do you have contact persons in those companies?

R. SOFTWARE

For inventions that include software please state the following additional information:

S. SOFTWARE APPLICATION NAME

State the name of the software application and the number of the version.

II. SOURCE CODE

For the source code developed by the researchers from Part I:

a) Provide a list of source files.

---

b) Indicate the used programme language.

---

c) Provide a list of development tools used for creating or generating source files.

---

d) What copyrights are included in the source files?

---

e) For new versions, please indicate which source files have been changed, added or removed in relation to the previous version.

---

f) Indicate the list of documentation or other files needed in order for someone else to use, develop or maintain the software.

---

g) State if the source files are distributed outside the Institute, in what form and to whom.

---

h) If the source files are available for download, please provide the link and highlight the conditions under which such download is possible.

III. EXTERNAL SOFTWARE

For other source files or libraries that are needed for software functioning (external software):

a) Provide a list of all external software (files or libraries) which enable the functions needed for the software.

---

b) Highlight which organisation is the owner of the software.

---

c) State how the software is acquired.

---

d) State the details regarding the terms of the licence or the name of the licence for "open source".

STATEMENT

All data submitted within this Form will be used by the [Technology Transfer Office] exclusively for the purposes of assessing the value and ownership of intellectual property rights, possible claims of third parties over those rights, and obligations towards external sponsors. Inaccurate or incomplete data could lead to disputes, reduction or loss of commercialisation revenue, or invalidation of the patent application.

I declare that the information I submitted in this Form is correct and complete to the best of my knowledge and belief, and that all named persons who contributed to the invention/work are the original creators of the same and that there are no other persons who should be named as inventors/authors.

I agree to cooperate with the Office for Technology Transfer related to the search for a patent or other legal protection and the commercialisation of this invention. I also confirm that I have informed my current employer of any conflicts of interest that may exist in connection with the invention/work.

In Belgrade,

Date

Signature

Impresum

Izdavač:
NALED

Odgovorno lice:
Violeta Jovanović

Autori:
Jovana Kojić
Vladimir Radovanović
Dr Ivana Kostić
Dr Andrea Radonjanin

Saradnici:
Marija Suzić
Irena Đorđević Šušić
Jovana Stefanović

Prelom:
Zoran Zarković PR ZZK
www.33K.rs

Oktobar 2025

© **2025 NALED** Ovaj Vodič je izradio NALED u okviru StarTech projekta za promociju inovacija i tehnološkog razvoja u Srbiji, uz finansijsku podršku kompanije Philip Morris. Svi naponi su učinjeni kako bi se osigurala pouzdanost, tačnost i ažurnost informacija iznetih u ovoj publikaciji. NALED, Ministarstvo nauke tehnološkog razvoja i inovacija i partneri na StarTech projektu ne prihvataju bilo kakav oblik odgovornosti za eventualne greške sadržane u dokumentu ili nastalu štetu, finansijsku ili bilo koju drugu, proisteklu u vezi sa korišćenjem ovog dokumenta. Korišćenje, kopiranje i distribucija sadržaja ove publikacije dozvoljeno je isključivo u neprofitne svrhe i uz odgovarajuće naznačenje imena, odnosno priznavanje autorskih prava NALED-a.

